

Prognoza oddziaływania na środowisko
projektu
miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
„Jasna Polana 2” w Pysznicy

Zamawiający:

Gmina Pysznica
ul. Wolności 322
37-403 Pysznica

Wykonawca:

QUERCUS – Opracowania przyrodnicze
i planistyczne Sylwia Tondos
Piekary 387
32-060 Liszki

Autor:

mgr Sylwia Tondos

Czerwiec 2025

Spis treści

1. Cel, zakres i metody wykorzystane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko	5
1.1. Cel i podstawy prawne prognozy oddziaływania na środowisko	5
1.2. Metodyka	5
1.3. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	6
2. Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	7
2.1. Zakres terytorialny projektowanego dokumentu	7
2.2. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu	10
2.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami	11
2.4. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie	13
3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	13
4. Charakterystyka, stan i zagrożenia elementów środowiska przyrodniczego na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem, a także potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	16
4.1. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	16
4.2. Stan środowiska oraz źródła jego zagrożeń	31
4.3. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	36
5. Przewidywane oddziaływania na środowisko, w tym na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, związane z realizacją postanowień projektowanego dokumentu	37
5.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby	37
5.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne	38
5.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	38
5.4. Oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego oraz warunki klimatyczne	38
5.5. Oddziaływanie na klimat akustyczny	39
5.6. Oddziaływanie na roślinność, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną	40
5.7. Oddziaływanie na obszary cenne przyrodniczo, korytarze ekologiczne oraz cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000	40
5.8. Oddziaływanie na krajobraz	41
5.9. Oddziaływanie na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne	41
5.10. Oddziaływanie na zabytki	41
5.11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	41
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	42

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	42
8. Działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu	43
9. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	46
10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	47
10.1. Informacje o prognozie oddziaływania na środowisko oraz projektowanym dokumencie	47
10.2. Charakterystyka i stan elementów środowiska przyrodniczego.....	47
10.3. Przewidywane oddziaływania na środowisko.....	49
10.4. Działania ograniczające potencjalne negatywne oddziaływanie, działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu oraz propozycje metod analiz skutków realizacji postanowień dokumentu	49
11. Literatura	51
12. Spis tabel, rycin i fotografii.....	53
13. Spis załączników	53

1. Cel, zakres i metody wykorzystane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko

1.1. Cel i podstawy prawne prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.) jest to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest analiza, w jaki sposób realizacja zapisów projektowanego dokumentu może wpłynąć na środowisko, a w szczególności identyfikacja możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko oraz przedstawienie propozycji działań minimalizujących i kompensujących potencjalne negatywne oddziaływanie.

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.). Zakres merytoryczny opracowania jest zgodny z art. 51 ust. 2 ww. ustawy, a także z wymogami zawartymi w pismach dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, tj. pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, znak W00Ś.411.1.2.2025.AB.4 z dnia 27.01.2025 r.

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone dla potrzeb projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2” w Pysznicy (opracowanego na podstawie Uchwały VIII/49/2024 Rady Gminy Pysznica z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2” w Pysznicy), w dalszej części opracowania określanego jako projekt Planu.

1.2. Metodyka

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko zastosowano różne metody badawcze. Wykorzystano oraz przeanalizowano dane uzyskane z Urzędu Gminy Pysznica, tj. w szczególności: obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pysznica (Uchwała Nr XXXI/275/02 Rady Gminy Pysznica z dnia 29 sierpnia 2002 r. z późn. zm., dalej określane jako Studium), projekt Planu oraz opracowanie ekofizjograficzne.

Zastosowano metody opisowe, analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska oraz identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku, na podstawie których wyciągnięto określone wnioski. Zebrane dane pozwoliły na dokonanie prognoz oddziaływania na środowisko w przypadku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu poprzez oszacowanie zmian w poszczególnych elementach środowiska geograficznego. Wnioskowanie oparto m.in. na metodzie analogii przestrzennych, tj. przewidywaniu wystąpienia zjawiska na obszarze projektowanego dokumentu na podstawie zaobserwowania zjawisk będących skutkami realizacji planowanych zamierzeń o podobnym zakresie na innych obszarach. W prognozowaniu uwzględniono

stan wyjściowy – obecny stan poszczególnych elementów środowiska i aktualne zagospodarowanie terenu.

Wykorzystano następujące źródła informacji:

- akty prawne,
- dokumenty planistyczne oraz publikacje dotyczące obszaru gminy,
- publikacje naukowe dotyczące charakterystyki elementów środowiska,
- raporty o stanie środowiska publikowane przez różne państwowe służby,
- geoportale oraz strony internetowe państwowych służb,
- materiały kartograficzne oraz dane przestrzenne dotyczące obszaru objętego opracowaniem,
- publikacje dotyczące przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko.

Wykaz źródeł, wykorzystanych do sporządzenia niniejszego opracowania, znajduje się w rozdziale 11.

1.3. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Podczas sporządzania niniejszego opracowania nie pojawiły się trudności, które wynikałyby z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Projekt Planu nie zawiera rozwiązań, które byłyby nietypowe i narzucały konieczność zastosowania niestandardowych, skomplikowanych metod w celu oceny potencjalnego oddziaływania na środowisko.

2. Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1. Zakres terytorialny projektowanego dokumentu

Niniejsze opracowanie sporządzono dla 4 obszarów, o łącznej powierzchni 48,24 ha, znajdujących się na obszarze gminy Pysznica (powiat stalowowolski, woj. podkarpackie).

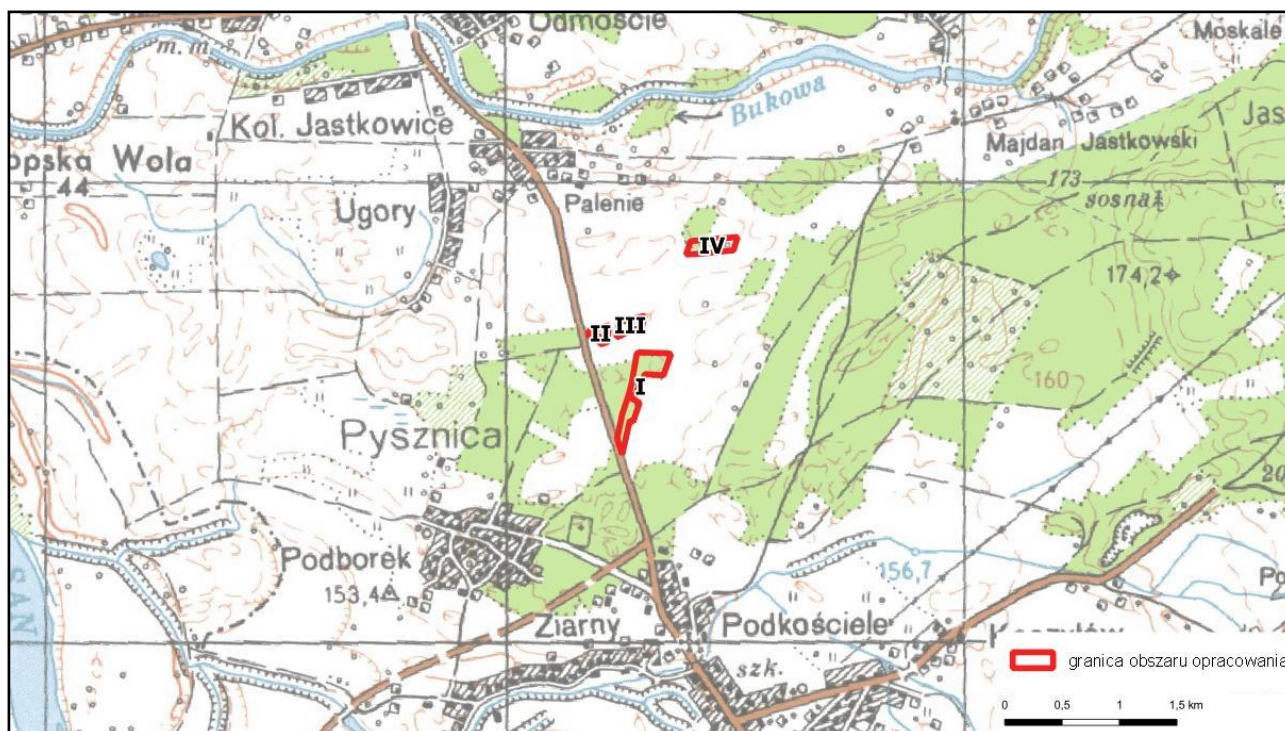

Ryc. 1. Położenie obszaru opracowania na tle województwa podkarpackiego.

Analizowane tereny położone są w północnej części miejscowości Pysznica, na wschód od ul. Wolności (ryc. 2). Na potrzeby niniejszego opracowania nadano im numery I-IV. Poszczególne obszary charakteryzują się:

- obszar I – o powierzchni ok. 26,6 ha, od południowo-zachodu ogranicza go ul. Wolności, od północy ul. Miła, w północnej i południowo-zachodniej części jest zalesiony, natomiast w części południowo-wschodniej znajdują się użytki zielone, z licznymi zadrzewieniami i zakrzaczaniami,
- obszar II – o powierzchni ok. 4,1 ha, od północy ogranicza go ul. Dębowa, jest zalesiony, poza wschodnią częścią, gdzie na części działki o numerze ewidencyjnym nr 900 występują grunty orne,
- obszar III – o powierzchni ok. 5,8 ha, od północy ogranicza go ul. Dębowa, porośnięty jest lasem, a w części wschodniej znajdują się zadrzewienia i zakrzaczania,
- obszar IV – o powierzchni ok. 11,8 ha, od południa graniczy z ul. Wrzosową, jest w całości porośnięty lasem.

W dalszej części opracowania ww. tereny będą łącznie określane jako obszar opracowania, analizowany teren itp. lub będą opisane odpowiednimi numerami. Położenie poszczególnych obszarów na tle mapy topograficznej i ortofotomapy przedstawiają ryciny 2- 5.

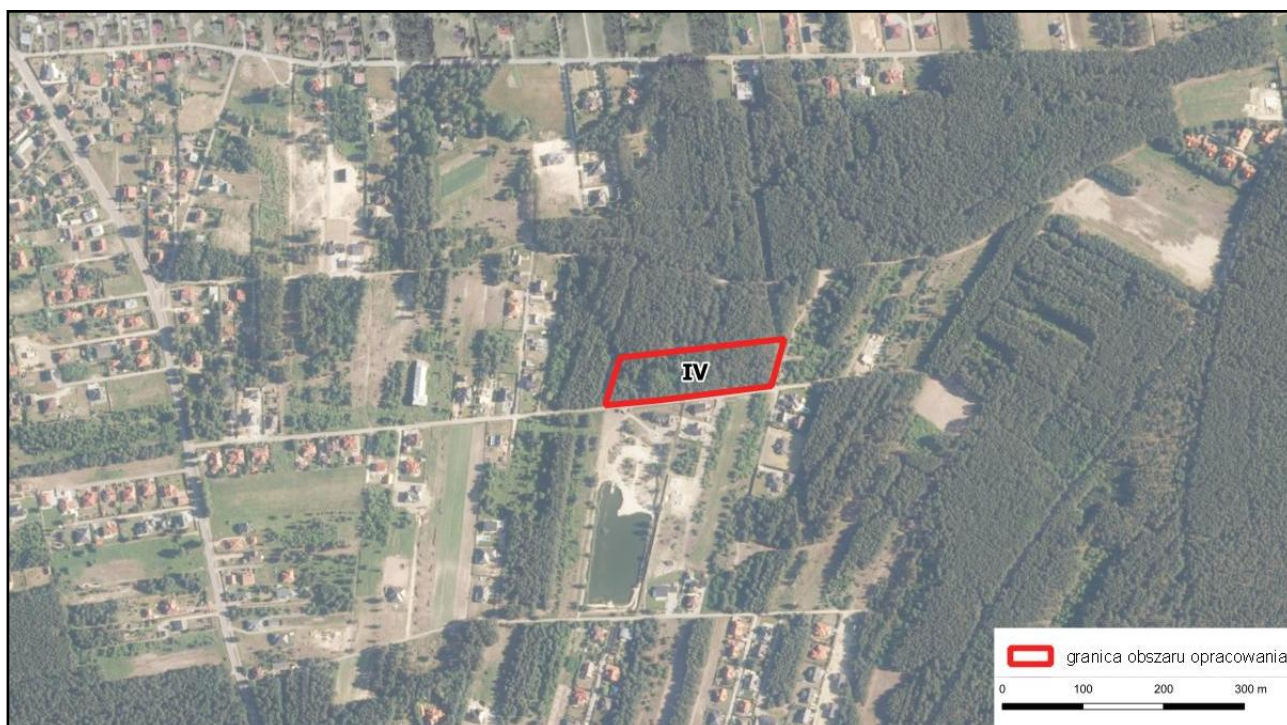
Ryc. 2. Położenie obszaru opracowania na tle mapy topograficznej.

Ryc. 3. Położenie obszaru nr I na tle ortofotomapy.

Ryc. 4. Położenie obszaru nr II i III na tle ortofotomapy.

Ryc. 5. Położenie obszaru nr IV na tle ortofotomapy.

2.2. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 poz. 1130 z późn. zm.) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.

Na przedmiotowym terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony uchwałą IX/47/2015 Rady Gminy Pysznica z dnia 28-05-2015 (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dn. 9 lipca 2015, poz. 2090). Przeznaczeniem wskazanym w ww. planie są tereny leśne.

Projekt Planu opracowany został na podstawie Uchwały Nr VIII/49/2024 Rady Gminy Pysznica z dnia 30 października 2024r. w sprawie przystąpienia do jego sporządzenia. Zakres i przeznaczenie terenu objętego projektem planu są zgodne z podstawowym dokumentem polityki przestrzennej gminy jakim jest obowiązujące Studium. Przedmiotowy obszar obejmuje wyznaczone w ww. Studium obszary pod: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, obszary wymagające sporządzenia mpzp, otulina Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, GZWP Nr 425 oraz jego obszar ochronny. Dopuszczalne zagospodarowanie dotyczy funkcji związanej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podyktowane jest koniecznością stworzenia możliwości lokalizacji nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, które pozwolą w sposób zorganizowany, uwzględniając ład przestrzenny, określić warunki i zasady zabudowy oraz zagospodarowania terenu. Z uwagi na dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej na przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia kompleksowych rozwiązań dla infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co uporządkuje istniejącą i projektowaną zabudowę oraz pozwoli na kontynuację ustaleń polityki przestrzennej zawartych w Studium oraz w strategii gminy. Projekt Planu jest odpowiedzią na potrzeby rozwoju gminy pod względem lokalizacji nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej.

Projekt Planu składa się z:

- tekstu Planu stanowiącego treść uchwały Rady Gminy Pysznica w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2” w Pysznicy,
- załączników:
 - załącznik Nr 1 – część graficzna planu, wykonana na mapie zasadniczej w skali 1:1000 w wersji wektorowej w układzie odniesienia 2000, stanowiąca integralną część uchwały i obowiązująca w zakresie określonym legendą;
 - załącznik Nr 2 – dane przestrzenne aktu.

W projektowanym dokumencie wyznaczono obszary oznaczone na rysunku symbolami **MN** – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w tym 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN.

W projekcie Planu wprowadzono zapisy dotyczące:

- ustaleń dla całego terenu objętego Planem,
- zakazy obowiązujące na terenie objętym Planem,
- zasad użytkowania terenu objętego Planem do czasu realizacji ustaleń Planu,
- zasad obsługi terenu objętego Planem w zakresie infrastruktury technicznej,
- powierzchni, przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenu.

Na terenie objętym Planem dopuszczono:

- 1) przebudowę sieci infrastruktury technicznej oraz budowę nowych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej pod warunkiem, że nie wykluczy to możliwości zagospodarowania terenów zgodnie z ich przeznaczeniem w planie;
- 2) lokalizację inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- 3) wydzielenie działek pod realizację urządzeń infrastruktury technicznej o powierzchni minimalnej lecz nie większej niż 0,05 ha, zapewniającej zachowanie warunków technicznych zabudowy.

Na terenie objętym Planem zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać i mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów dotyczących ochrony środowiska, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ponadto, w projektowanym dokumencie określono udział powierzchni biologicznie czynnej, zasady dostępności komunikacyjnej terenu do dróg publicznych oraz zasady modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej.

2.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Projekt Planu został opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 poz. 1130 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 23 grudnia 2021 r. poz. 2404) oraz zgodnie z wymogami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Najważniejszymi dokumentami nakreślającymi kierunki polityki przestrzennej, w tym w sferze ekologicznej, i wpływającymi pośrednio lub bezpośrednio na przedmiot projektu Planu są:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (2018),
- obowiązujące Studium.

Celem strategicznym Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Jednym z głównych celów przestrzennego zagospodarowania kraju wskazanych w KPZK jest cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Jednym z kierunków działań, który powinien być podjęty jest przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej jest powodowana m.in. spontaniczną urbanizacją. Zgodnie z założeniami KPZK przeciwdziałanie fragmentacji systemów przyrodniczych będzie polegało przede wszystkim na uwzględnianiu w procesie planowania potencjału środowiska przyrodniczego

i obligatoryjnym wybieraniu rozwiązań najmniej uciążliwych dla środowiska oraz zarządzaniu przestrzenią funkcjonalną korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach gminnych, szczególnie przy planowaniu infrastruktury komunikacyjnej i wskazywaniu gruntów do urbanizacji.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (PZPW) w rozdziale dotyczącym środowiska odnosi się do zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów. Obejmują one:

- ochronę zasobów wodnych,
- ochronę i racjonalną gospodarkę zasobami kopalin,
- zachowanie i zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych,
- ochronę zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- ochronę walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych.

Przyjęta polityka przestrzenna w zakresie ochrony i utrzymania dobrego stanu środowiska ma na celu kształtowanie przestrzeni województwa w sposób zapewniający zachowanie, ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska niezbędnych dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego regionu.

Istotne jest również zapobieganie zagrożeniom i zanieczyszczeniom środowiska oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków poprzez ograniczenie negatywnych skutków zjawisk naturalnych oraz zapobieganie zagrożeniom i zanieczyszczeniom spowodowanym działalnością człowieka. Dla osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu środowiska konieczne jest zapobieganie zagrożeniom powodowanym działalnością człowieka, w tym poprawa jakości powietrza i klimatu akustycznego, przeciwdziałanie poważnym awariom w zakładach przemysłowych i transporcie, zapobieganie pożarom oraz odpowiednie składowanie odpadów niebezpiecznych. Rozwój gospodarczy związany z działalnością człowieka może powodować zagrożenia dla środowiska, w tym pogorszenie jakości powietrza, klimatu akustycznego, a także zagrożenia poważnymi awariami i in. Osiągnięcie jak najlepszej jakości powietrza jest celem, który ma zapewniać wymagane prawem standardy jakości środowiska oraz właściwe standardy jakości życia mieszkańców.

Projekt Planu opracowano biorąc pod uwagę stan prawny i uwarunkowania urbanistyczno-architektoniczne, uwzględniając założenia polityki przestrzennej zawartej w obowiązującym Studium. W Studium, na obszarze objętym projektem Planu, nie wyznaczono obszarów przebiegu powiązań przyrodniczych, ciągów czy korytarzy ekologicznych, w związku z czym należy stwierdzić, że projektowany dokument jest zgodny w tym zakresie z obowiązującym Studium.

Projektowany dokument wpisuje się w cele i priorytety wymienionych dokumentów, określających kierunki działań w ramach polityki przestrzennej, a dotyczących ochrony zasobów przyrodniczych i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

2.4. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Jak wspomniano, prace nad projektem Planu zostały podjęte w oparciu o uchwałę Nr VIII/49/2024 Rady Gminy Pysznica z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2” w Pysznicy. Zakres i przeznaczenie terenu objętego projektem planu są zgodne z podstawowym dokumentem polityki przestrzennej gminy jakim jest obowiązujące Studium. Przedmiotowy obszar obejmuje wyznaczone w ww. Studium obszary pod: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, obszary wymagające sporządzenia mpzp, otulina Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, GZWP Nr 425 oraz jego obszar ochronny. Dopuszczalne zagospodarowanie dotyczy funkcji związanej z zabudową mieszkaniową jednorodziną. Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podyktowane jest koniecznością stworzenia możliwości lokalizacji nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, które pozwolą w sposób zorganizowany, uwzględniając ład przestrzenny, określić warunki i zasady zabudowy oraz zagospodarowania terenu.

Biorąc pod uwagę cel i zakres terytorialny projektowanego dokumentu w projekcie Planu nie zawarto rozwiązań alternatywnych.

Teren objęty projektowanym dokumentem znajduje się poza obszarami Natura 2000, a na najbliższej położony tego typu obszar (specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Dolnego Sanu PLH180020, odległość ok. 2,5 km w kierunku zachodnim) nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania.

3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Podstawową zasadą, na której powinna opierać się polityka zagospodarowania przestrzennego, jest zasada zrównoważonego rozwoju. Została ona zdefiniowana m.in. w raporcie „Nasza wspólna przyszłość” (1987 r.), opracowanym przez Światową Komisję Środowiska i Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych. W raporcie tym równoważony rozwój został określony jako „proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom”. Zawarta w tej definicji wizja rozwoju uwzględnia zarówno populację ludzką, jak i świat zwierząt i roślin, ekosystemy, zasoby naturalne Ziemi, a także w sposób zintegrowany traktuje najważniejsze wyzwania stojące przed światem, takie jak walka z ubóstwem, równość płci, prawa człowieka i jego bezpieczeństwo, edukacja dla wszystkich, zdrowie, dialog międzykulturowy. W dokumencie podkreślono, że stworzenie w pełni zrównoważonego modelu życia, a więc uzyskanie poprawy jakości życia ludzi na całym świecie bez rabunkowej eksploatacji ziemskich zasobów naturalnych, wymaga zróżnicowanych działań w poszczególnych regionach świata. Przede wszystkim niezbędna jest integracja działań w trzech kluczowych obszarach: wzrostu gospodarczego

i równomiernego podziału korzyści, ochrony zasobów naturalnych i środowiska, a także rozwoju społecznego.

Na bazie zasady zrównoważonego rozwoju oparte zostały cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym. Zostały one zapisane w tzw. Protokołach do Konwencji Narodów Zjednoczonych, do których przystąpiła również Polska. Są to m.in.:

- Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, Espoo 1991,
- Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Nowy Jork 1992,
- Konwencja o różnorodności biologicznej, Rio de Janeiro, 1992 r.
- Protokół z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Kioto 1997 r.,
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, Aarhus 1998 r.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000.

Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu wspólnotowym, zostały zapisane w uchwałach, dyrektywach i rozporządzeniach Rady Unii Europejskiej. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne są:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (wersja ujednolicona),
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (przekształcenie) (Tekst mający znaczenie dla EOG),
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

W związku z koniecznością dostosowania prawa krajowego do prawa unijnego cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, mają odzwierciedlenie w prawodawstwie polskim. Podstawowymi dokumentami określającymi cele ochrony środowiska są:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (dokument strategiczny, który jest jedną z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce, a także jedną z dziewięciu strategii, stanowiących fundament zarządzania rozwojem kraju).

Projektowany dokument uwzględnia bezpośrednio cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym oraz pośrednio na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, w związku z ich uwzględnieniem w polskim prawodawstwie.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu istotne było uwzględnienie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych, określonych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300) (rozdział 4 niniejszego opracowania). Cele ochrony wód zostały uwzględnione w wyniku dopuszczenia przebudowy sieci infrastruktury technicznej oraz budowy nowych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. W projektowanym dokumencie wskazano również, że przy zagospodarowaniu terenu objętego projektem Planu należy uwzględnić:

- położenie w otulinie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie oraz w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425, zgodnie z ustaleniami zawartymi w uchwale,
- przebieg istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, poprzez zachowanie wymaganych przepisami odległości od tych sieci i urządzeń.

Na części analizowanego obszaru występują tereny chronione na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2024, poz. 82 tj.) (oznaczone na załączniku graficznym). W przypadku przeznaczenia na cele inwestycyjne tereny te będą wymagać uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że projektowany dokument uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, a także zasadę zrównoważonego rozwoju.

4. Charakterystyka, stan i zagrożenia elementów środowiska przyrodniczego na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem, a także potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

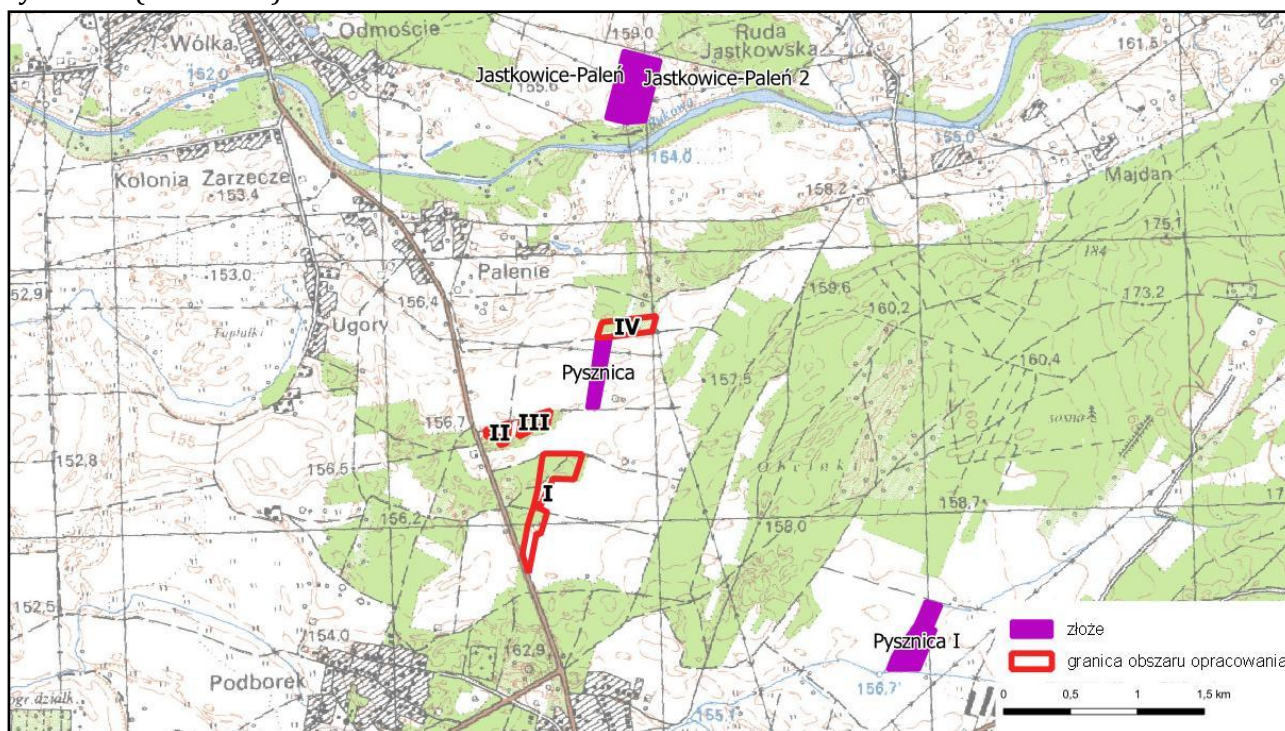
4.1. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego

4.1.1. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby

Gmina Pysznica położona jest w obrębie zapadliska przedkarpackiego, w jego północnej części. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi morskimi osadami miocenu zalegającymi na osadach starszych. Jednostka ta powstała w końcowej fazie fałdowania geosynkliny karpackiej. Bezpośrednio pod nakładem utworów czwartorzędowych, na głębokości od 8 do 30 m p.p.t., zalegają iły krakowieckie (SUiKZP).

Na mapie geologicznej Polski 1:1 000 000 bez utworów kenozoiku w granicach obszaru opracowania występują utwory z okresu wendu i kambru, na których osadzone zostały piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych 7-15 m n.p. rzeki, pochodzące ze zlodowacenia północnopolskiego oraz piaski eoliczne w wydmach (Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000).

Na analizowanym terenie nie występują tereny górnicze, obszary górnicze oraz udokumentowane złoża kopalin. W bezpośrednim sąsiedztwie, na południe od obszaru nr IV, znajduje się złóż piasków i żwirów Pysznica (KN 6844) o powierzchni 1,21 ha, którego eksploatacja została zaniechana. Około 750 m w kierunku północnym od obszaru nr IV znajduje się złóż piasków i żwirów Jastkowice-Paleń (KN 10067), natomiast ok. 1,4 km w kierunku południowo-wschodnim od obszaru nr I znajduje się złóż Pysznica I (KN 20075).

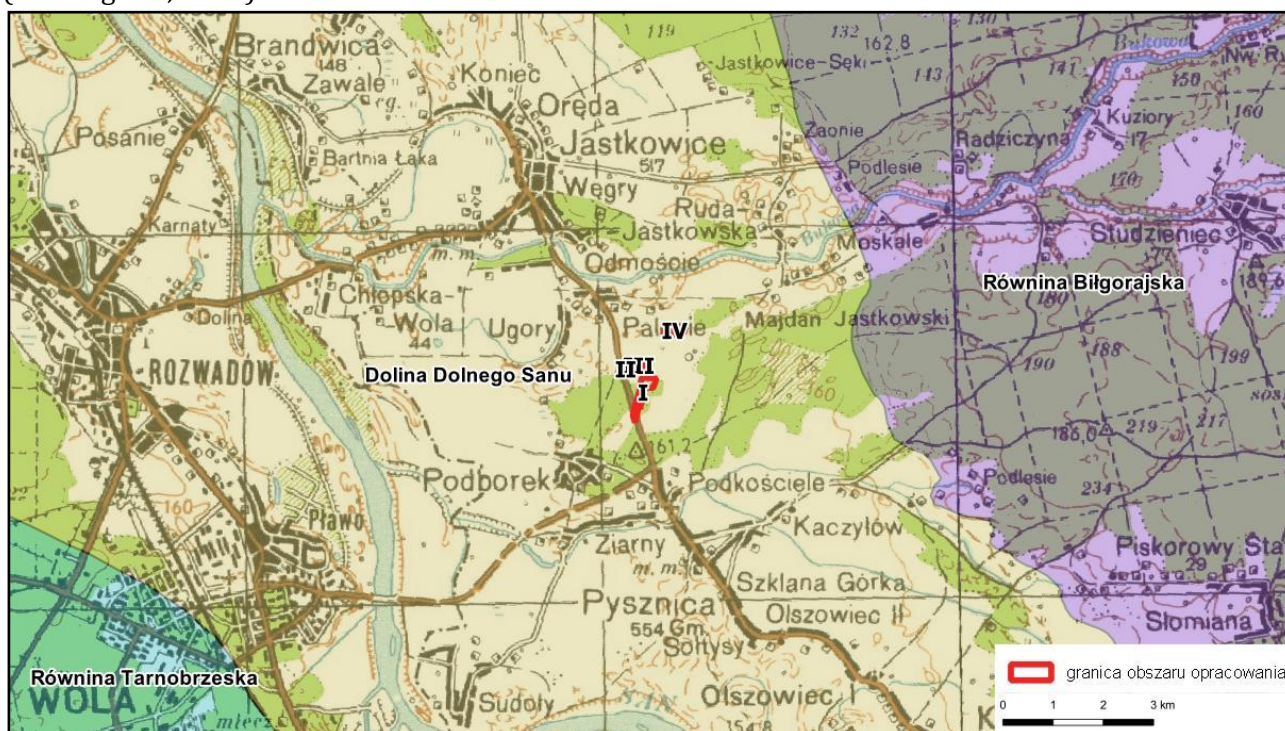

Ryc. 6. Złóża w sąsiedztwie obszaru opracowania na tle mapy topograficznej.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski (Richling i in., 2021) obszar opracowania znajduje się w zasięgu następujących jednostek (w nawiasach podano numerację regionów wg systemu dziesiętnego):

- obszaru Europy Zachodniej,
- podobszaru (megaregionu) Karpaty (wraz z Podkarpaciem) (5),
- prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51),
- podprowincji Podkarpacie Północne (512),
- makroregionu Kotlina Sandomierska (512.4-5),
- mezoregionu Dolina Dolnego Sanu (512.46).

Dolina Dolnego Sanu znajduje się we wschodniej części Kotliny Sandomierskiej i stanowi rozległą dolinę o szerokości od około 5 do około 15 km. Dolina utworzona została w okresie zlodowacenia południowopolskiego i wielkiego interglacjału. Po dwóch stronach holocenińskiego dna doliny występują plejstoceńskie poziomy terasowe, zbudowane głównie z piasków i żwirów oraz utworów madowych. Na terasach położonych wyżej zachowały się starorzecza. Pokrywa glebowa jest charakterystyczna dla dolin rzecznych z przewagą mad, natomiast na terasach rzecznych występują głównie gleby rdzawe, w północnej części również bielcowe. W starorzeczach wykształciły się gleby torfowe i murszowe. Ośią sieci rzecznej jest San wraz z dopływami, w tym: Szkło, Lubaczówka, Tanew, Wiśłok, Barcówka. Roślinność potencjalną stanowią siedliska związane z doliną Sanu, czyli nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe i jesionowo-wiązowe, z płatami olsów środkowoeuropejskich. Na terenach znajdujących się wyżej wykształciły się siedliska grądów subkontynentalnych oraz siedliska kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego. Region Doliny Dolnego Sanu charakteryzuje się niską lesistością (Richling i in., 2021).

Ryc. 7. Obszar opracowania na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski.

Budowa geologiczna wpływa na zróżnicowanie rzeźby terenu. Rzeźba zachodniej i południowej części gminy Pysznica, związana jest z występowaniem doliny Sanu. Można w niej wyodrębnić terasę zalewową o rzędnej terenu 154–156 m n.p.m. oraz terasę nadzalewową położoną powyżej, która charakteryzuje się morfologią zatartą eolicznie. W obrębie terasy zalewowej zachowały się liczne starorzecza, z okresowo stagnującą wodą (SUiKZP). Teren objęty opracowaniem jest równinny, a wysokości bezwzględne wynoszą:

- dla obszaru nr I – ok. 155-160 m n.p.m.
- dla obszaru nr II – ok. 156-158 m n.p.m.
- dla obszaru nr III – ok. 157-159 m n.p.m.
- dla obszaru nr IV – ok. 156-157 m n.p.m.

Na terenie opracowania nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami mas ziemnych.

Typ gleby jest silnie uzależniony od rodzaju materiału budującego podłoże, czyli tzw. skały macierzystej. Na terenie gminy Pysznica występują gleby (POŚ):

- brunatne kwaśne,
- brunatne wyługowane,
- gleby pseudobielicowe,
- mady początkowego stadium rozwoju,
- mady brunatne.

Na analizowanym obszarze występują gleby brunatne wyługowane na piaskach luźnych (Mapa glebowo-rolnicza), które zaliczane są do V i VI klasy bonitacyjnej. Na poszczególnych obszarach znajdują się następujące użytki gruntowe:

- na obszarze nr I – LsVI, RVI,
- na obszarze nr II – LsVI, RVI,
- na obszarze nr III – LsVI,
- na obszarze nr IV – LsV, LsVI.

4.1.2. Klimat

Klimat definiowany jest jako charakterystyczny dla danego obszaru zespół zjawisk i procesów atmosferycznych, kształtowany pod wpływem właściwości fizycznych i geograficznych tego obszaru (Niedźwiedź, 2003). Według podziału klimatycznego podanego przez Okołowicza Pysznica znajduje się w obrębie tzw. Podkarpackiego Regionu Klimatycznego i Krainy Sandomierskiej. Jest to jeden z najmniejszych samodzielnych regionów klimatycznych o dość wyraźnych cechach klimatu kontynentalnego, charakteryzujących się większymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza, wydłużonymi okresami upalnego lata oraz dość długimi zimami. Warunki klimatyczne w gminie Pysznica charakteryzują się następującymi parametrami (POŚ):

- średnia roczna temperatur powietrza: 7,6°C,
- średnia temperatura powietrza w lipcu: 18,2°C,
- średnia temperatura powietrza w styczniu: -3,7°C,
- czas trwania zimy termicznej: 80 dni w roku,
- długość okresu wegetacyjnego: 210-220 dni (dłuższy od średniej dla Polski),

- ilość dni z pokrywą śnieżną 60-90,
- średnia suma opadów: 700 mm,
- wiatry głównie południowo-zachodnie, zachodnie i północno-zachodnie o prędkościach 2-5 m/s.

Lokalny klimat gminy Pysznica charakteryzuje się niekorzystnymi warunkami, zwłaszcza w obniżeniach dolinnych, na co wpływ ma położenie, rzeźba, zalesienie, przeważnie płytkie występowanie wód gruntowych oraz słabe przewietrzanie. Nieco korzystniejsze warunki występują na terenach wyżej położonych, lepiej nasłonecznionych i przewietrzonych, o głębszym zaleganiu wód gruntowych (poniżej 2,0 m p.p.t.). Specyficzny mikroklimat występuje również na terenie kompleksów leśnych, gdzie występuje podwyższona wilgotność względna, wyrównana termika, słabsze promieniowanie słoneczne. Ponadto lasy odznaczają się dużym procentem cisz i wydłużonym okresem zalegania mgieł i pokrywy śnieżnej (SUiKZP).

Zgodnie z mapami klimatycznymi prezentującymi parametry meteorologiczne (<https://klimat.imgw.pl>), analizowany obszar charakteryzuje się (dane za rok 2024):

- średnią roczną temperaturą powietrza 11-12°C,
- średnią temperaturą powietrza w styczniu -1-0°C,
- średnią temperaturą powietrza w lipcu powyżej 22°C,
- roczną sumą opadów 500-600 mm.

4.1.3. Wody

Wody powierzchniowe

Teren opracowania znajduje się na obszarze dorzecza Wisły, na terenie regionu wodnego Górnej-Wschodniej Wisły, w granicach (ryc. 8.):

- Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) RW200010229329 o nazwie „Pyszenka”, (obszar nr I i niewielki fragment obszaru nr III)
- Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) RW200011229499 o nazwie „Bukowa od Rakowej do ujścia” (obszar nr II, III i IV).

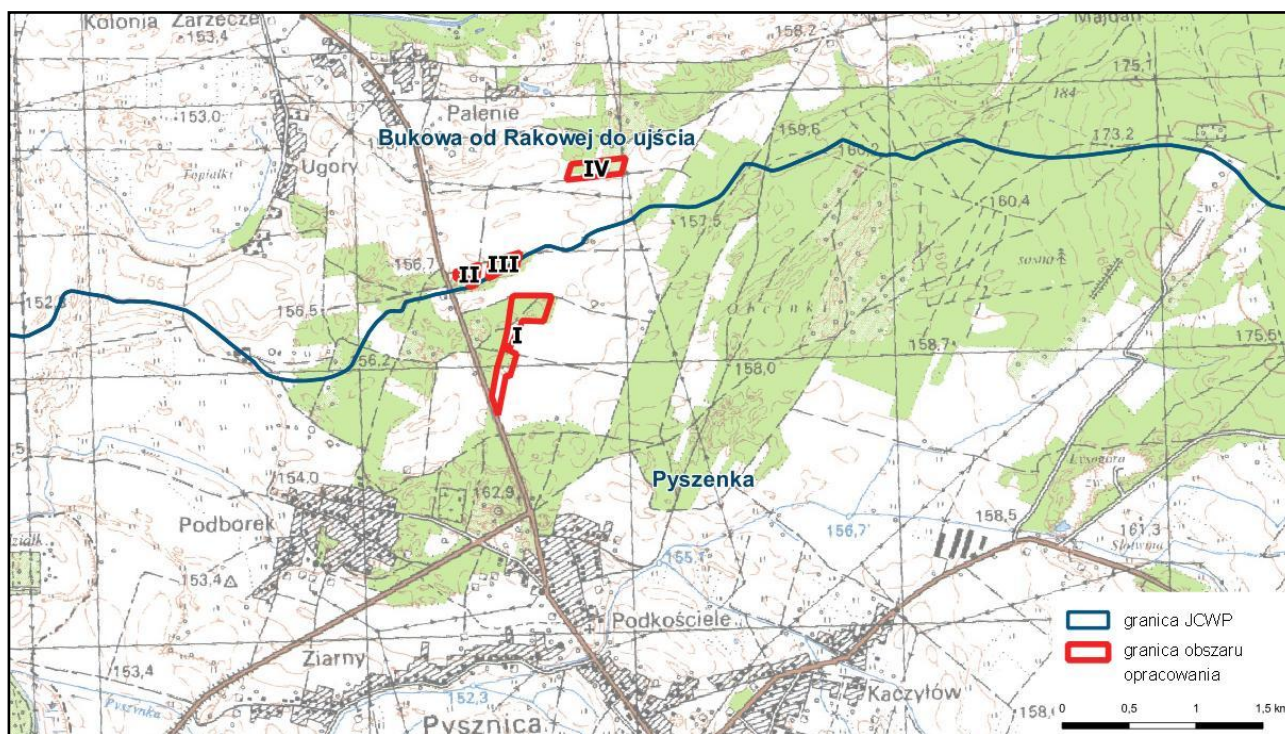
Na podstawie informacji zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (IIaPGW), który stanowi załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300), JCWP na analizowanym obszarze charakteryzują się parametrami przedstawionymi w tabeli poniżej.

Tab. 1. Zestawienie JCWP na analizowanym obszarze

Nazwa JCWP	Pyszenka	Bukowa od Rakowej do ujścia
kod JCWP (IIaPGW)	RW200010229329	RW200011229499
region wodny	Górnej-Wschodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły
typologia JCWP	potok lub strumień nizinny piaszczysty (PNp)	rzeka nizinna (RzN)
status JCWP	silnie zmieniona część wód (SZCW)	naturalna część wód (NAT)

klasa elementów biologicznych	III	II
ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zagrożona	zagrożona
zidentyfikowane presje znaczące*	BIO_FIZ, OCH	BIO_FIZ, CHEM, CHEM-B, FIZ, OCH
rodzaj presji:	Gł. źródło presji hydromorfolog. - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne,	Gł. źródło presji troficznych - źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone), Gł. źródło presji hydromorfolog. - budowle piętrzące - rzeki główne, Gł. źródło presji chem. - rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski
Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)		
stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
stan chemiczny	stan chemiczny dobry	stan chemiczny poniżej dobrego
stan ogólny	zły stan wód	zły stan wód
Postęp w osiąganiu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019)		
stanu/potencjału ekologicznego	RW200017229329 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego	RW200019229499 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
stanu chemicznego	RW200017229329 - cel osiągnięty - utrzymanie dobrego stanu	RW200019229499 - cel nieosiągnięty - brak postępu
obszary chronione będące jednolitymi częściami wód, przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	NIE	NIE
obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE	NIE
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	TAK	TAK
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	NIE	NIE

*BIO_FIZ - na elementy biologiczne zależne od fizykochemii, BIO_HM - na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii, CHEM - na elementy chemiczne, CHEM_B - na elementy chemiczne (biota), FIZ - na elementy fizykochemiczne, OCH - na obszary chronione

Ryc. 8. Granice JCWP na tle mapy topograficznej

W latach 2016-2021 JCWP Pyszenka nie była monitorowana, a oceny stanu dokonywano na podstawie analiz eksperckich. W latach 2022-2027 planuje się monitoring w punkcie pomiarowo-kontrolnym Pyszenka – Stalowa Wola (PL01S1601_0450). JCWP Bukowa od Rakowej do ujścia była monitorowana w punkcie pomiarowo-kontrolnym Bukowa-Chłopska Wola (PL01S1601_1959). Monitoring ten będzie kontynuowany w tym samym punkcie w latach 2022-2027.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem dla wód powierzchniowych jest:

- nie pogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW;
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych;
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Zgodnie z powyższym celem środowiskowym dla części wód, którym w konsekwencji nadano status NAT, jest:

- dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły;

- bardzo dobry stan ekologiczny, w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na bardzo dobry stan ekologiczny;
- stan dobry, w przypadku JCWP niemonitorowanych;
- spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych.

Natomiast celem środowiskowym dla części wód, którym w konsekwencji nadano status SZCW, jest:

- dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły;
- maksymalny potencjał ekologiczny w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na maksymalny potencjał ekologiczny;
- stan dobry w przypadku JCWP niemonitorowanych;
- spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych.

Celem środowiskowym dla JCWP RW i RWr jest również zapewnienie drożności cieku dla migracji ryb.

Cele środowiskowe dla JCWP rzecznych na obszarze dorzecza Wisły zamieszczono w załączniku nr 6, w tabeli 4 IIaPGW dorzecza Wisły.

Tab. 2. Zestawienie celów środowiskowych na lata 2022-2027 dla JCWP na obszarze opracowania

Nazwa i kod JCWP	Cel środowiskowy dla analizowanych JCWP:	
	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Pyszenka (RW200010229329)	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MIR]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny
Bukowa od Rakowej do ujścia (RW200011229499)	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

*indeks D $\geq 0,500$ - jeśli z monitoringu wynikać będzie, że dana JCWP nie była istotnym miejscem występowania gatunków dwuśrodowiskowych (brak gatunków historycznie) - to nie podlega ona ocenie wskaźnika D i cel środowiskowy dla drożności uznaje się wówczas za spełniony

Dla JCWP Bukowa od Rakowej do ujścia zastosowano odstępstwo od osiągnięcia celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Termin osiągnięcia celu środowiskowego wydłużono do 2027 r. Ponadto dla obu JCWP zastosowano odstępstwo od osiągnięcia celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 polegające na złagodzeniu celów środowiskowych i jest ono związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników:

- MIR - dla JCWP Pyszenka,
- benzo(a)piren (występowanie w wodzie) - dla JCWP Bukowa od Rakowej do ujścia.

Natomiast dla żadnej z powyższych JCWP nie zastosowano odstępstwa od osiągnięcia celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW).

Teren gminy Pysznica znajduje się w zlewni Sanu i posiada dobrze rozwiniętą sieć rzeczną. Nie występuje tu deficyt wód powierzchniowych. Rzeka San jest dopływem Wisły i częściowo stanowi zachodnią granicę gminy. Płyynie w korycie o szerokości 70-250 m, wciętym na głębokość 2-5 m. Brzegi są nieregularne, porośnięte wierzbami i roślinnością trawiastą (SUiKZP). Sieć rzeczna na terenie gminy wynosi 62,8 km i składają się na nią rzeki: San, Bukowa, Chodźca, Gilówka, Pyszenka, Dębowiec i Łukawica. Ponadto znajduje się tutaj 54,3 km rowów melioracyjnych, a powierzchnia sieci drenarskiej wynosi 385 ha (POŚ).

Obszar nr IV znajduje się ok. 600 m na południe od rzeki Bukowa, obszar nr I znajduje się ok. 800 m na północ od rzeki Pyszenka i ok. 2,5 km w kierunku wschodnim od koryta rzeki San.

Na obszarze niniejszego opracowania nie występują naturalne zbiorniki wód powierzchniowych. Najbliżej położony zbiornik wodny znajduje się ok. 100 m na południe od obszaru nr IV i ok. 150 m w kierunku północno-wschodnim od obszaru nr III.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapach zagrożenia powodziowego, opracowanych w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) analizowany teren nie należy do obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (raz na 500 lat – Q_{0,2%}), średnie (raz na 100 lat – Q 1%) oraz wysokie (raz na 10 lat – Q 10%) (<http://mapy.isok.gov.pl/imap/>).

Obszar nie jest zagrożony podtopieniami (<http://epsh.pgi.gov.pl>).

Wody podziemne

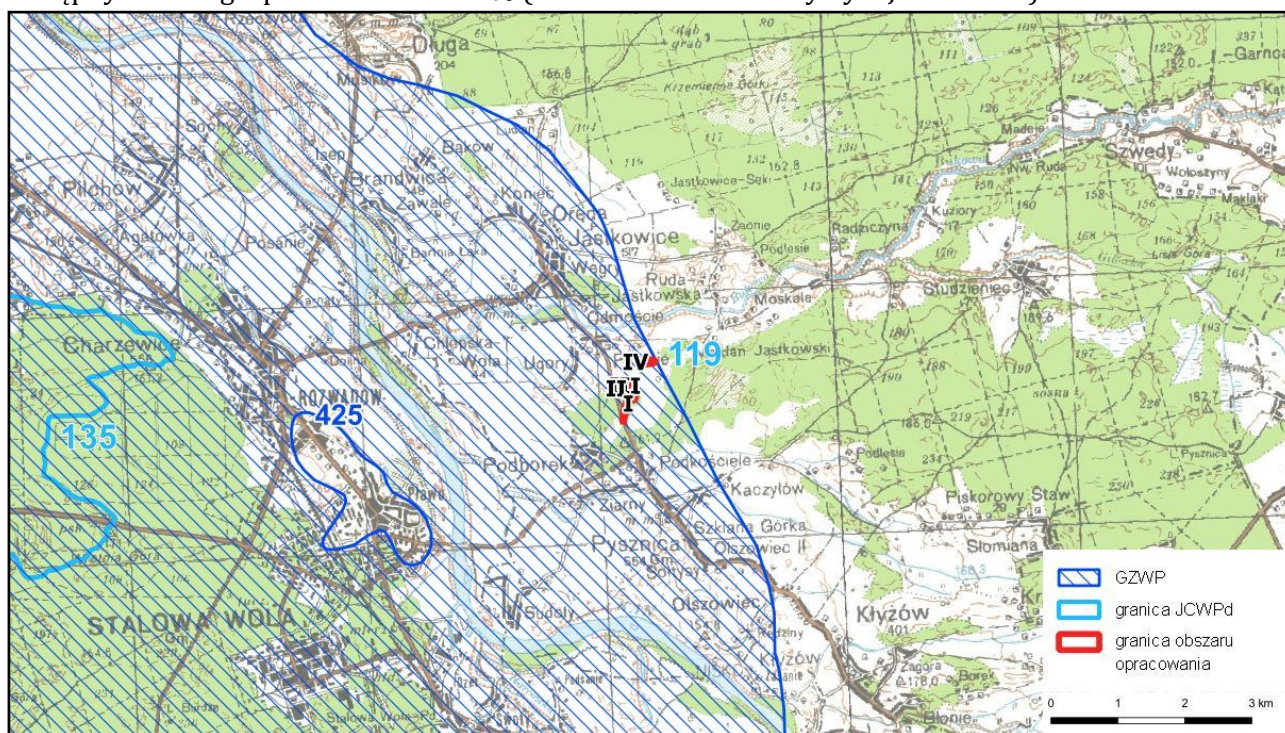
Obszar objęty opracowaniem znajduje się w obrębie wydzielonego w widłach Wisły i Sanu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 425 – Dębica–Stalowa Wola–Rzeszów, który jest największą warstwą wodonośną w województwie podkarpackim. Jego powierzchnia wynosi 1 934 km². Szacunkowa zasobność dyspozycyjna zbiornika określana jest na 508 tys. m³/d, a średnia głębokość ujęć to 10-40 m. Jest to zbiornik porowy, o czwartorzędowych warstwach wodonośnych, które zbudowane są ze żwirów i piasków. Zwierciadło wody poziomego czwartorzędowego jest przeważnie swobodne. Zbiornik charakteryzuje się słabą izolacją od powierzchni terenu, a więc jest podatny na zagrożenia antropogeniczne (Mikołajków, Sadurski, 2017). Położenie w obrębie GZWP związane jest z obowiązującymi ograniczeniami w sposobie zagospodarowania i zakazem lokalizacji obiektów, które w znaczący sposób wpływałyby na stan środowiska. Zasoby GZWP stanowią źródło zaopatrzenia mieszkańców gminy Pysznica w wodę pitną (SUiKZP).

Analizowany obszar znajduje się w regionie wodnym Górnej-Wschodniej Wisły, w granicach wydzielonej Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 119 (kod PLGW2000119) (<http://karty.apgw.gov.pl:4200/mapa>) (ryc. 9.):

- europejski kod – PLGW2000119,
- ocena stanu JCWPd (2019):
 - ilościowy – dobry,
 - chemiczny – dobry,
 - ogólna ocena – dobry,

- porównanie oceny stanu JCWPd wg danych z 2016 r. stan chemiczny i ilościowy – brak zmian,
- cel środowiskowy na lata 2022-2027:
 - dobry stan chemiczny,
 - dobry stan ilościowy,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celu – niezagrażona,
- presja – chemiczna,
- rodzaj presji – presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem,
- obszary chronione wymienione w zał. IV RDW:
 - JCWPd przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – TAK,
 - obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – obszary te znajdują się w granicach analizowanej JCWPd 119, natomiast obszar opracowania nie znajduje się w granicach żadnego ww. obszaru chronionego

JCWPd nr 119 zajmuje powierzchnię 1 343,62 km². Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania 42 767,42 [tys. m³/rok] – stan na rok 2018. Poziom wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania – 15% (dane: Karta charakterystyki JCWPd 119).

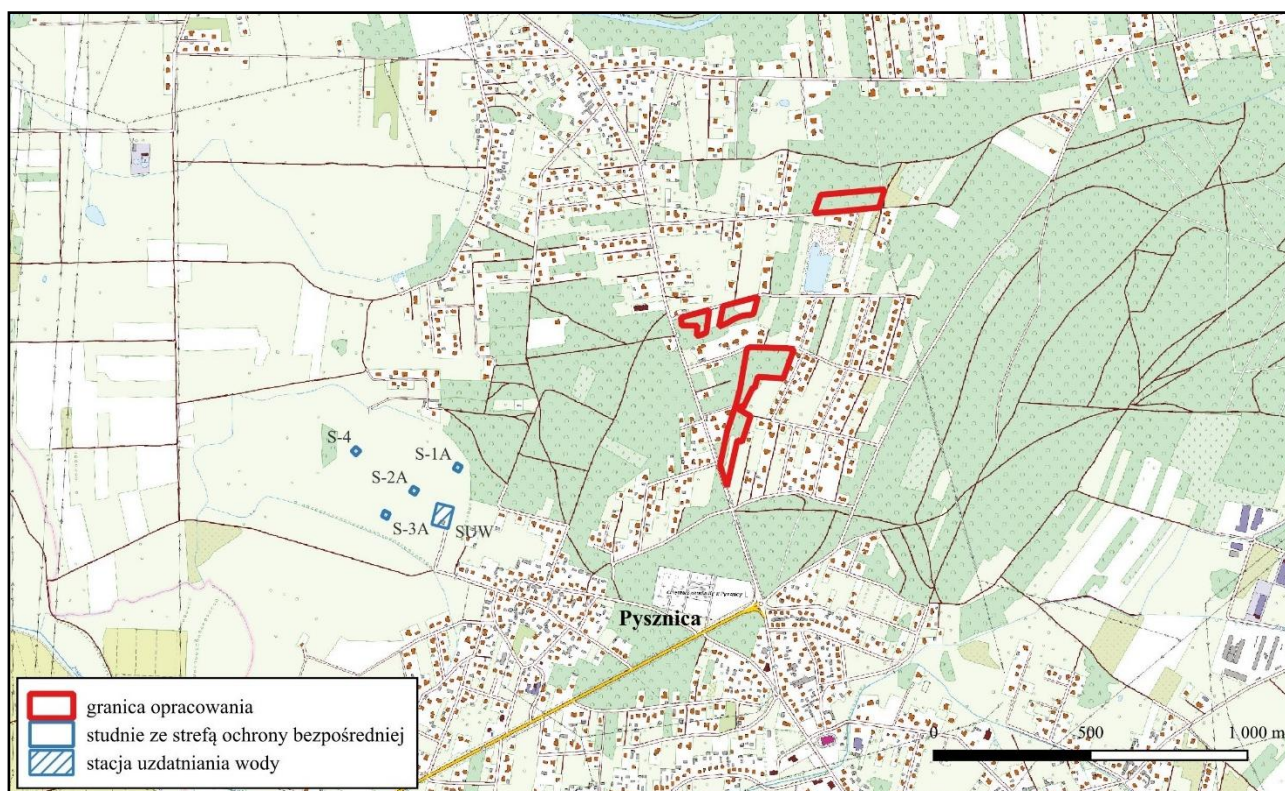
Ryc. 9. Położenie obszaru opracowania względem JCWPd i GZWP

Analizowane tereny znajdują się w czwartorzędowym głównym użytkowym piętrze wodonośnym. Na obszarze opracowania wydajność potencjalna studni wierconej wynosi 30-50 m³/h. Hydroizohipsa głównego poziomu wodonośnego znajduje się na wysokości 150-155 m n.p.m. (Mapa

hydrogeologiczna Polski, 1:50 000). Głębokość do pierwszego poziomu wodonośnego wynosi 2-5 m (Pierwszy poziom wodonośny występowanie i hydrodynamika, 1:50 000).

W gminie Pysznica istnieje ujęcie wody pitnej w miejscowości Pysznica-Podborek, które wykorzystuje zasoby GZWP, składające się z trzech studni zastępczych S-1A, S-2A, S-3A oraz studni awaryjnej S-4, o łącznych zasobach eksploatacyjnych wynoszących 120 m³/h. Wydajność eksploatacyjna poszczególnych studni wynosi:

- S-1A Q_e = 43 m³/h;
- S-2A Q_e = 42 m³/h;
- S-3A Q_e = 35 m³/h.

Ryc. 10. Eksploatowane studnie ujęcia wody w Pysznicy.

Ujęcie to posiada wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej wokół każdej studni, w formie kwadratów o wymiarach 20 × 20 m. Ww. studnie oraz ich strefy ochrony znajdują się poza analizowanym obszarem.

4.1.4. Szata roślinna i świat zwierząt

Zgodnie z podziałem geobotanicznym według Matuszkiewicza (2008) obszar objęty opracowaniem położony jest na pograniczu: Działu Wyżyn Południowopolskich, Krainy Kotliny Sandomierskiej, Okręgu Wideł Wisły i Sanu, Podokręgu Doliny Dolnego Sanu oraz Okręgu Równiny Białogórskiej, Podokręgu Lasów Janowskich. Flora gminy Pysznica jest bardzo zróżnicowana i niezwykle bogata ze względu na dużą różnorodność siedlisk – od dolin rzecznych poprzez tereny piaszczystych wydym z ubogimi murawami i borami po żyzne siedliska zajęte przez grądy i buczyny. Analizowany

obszar to natomiast głównie tereny leśne, fragmenty gruntów ornych i użytków zielonych (głównie uprawy traw, których charakterystyka florystyczna jest zmienna w zależności od sposobu użytkowania).

W sąsiedztwie znajdują się głównie obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny leśne (miejscami są to drzewostany z dominacją sosny, a miejscami brzozy), oraz użytki rolne (oraz towarzyszące im płaty nieużytków i miedze), zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne. Na nieużytkowanych rolniczo powierzchniach, szczególnie w sąsiedztwie terenów zabudowanych, rozwinęły się ubogie florystycznie siedliska stale poddawane antropopresji. Zauważyć można początkowe stadia sukcesji wtórnej, prowadzącej do wykształcenia półnaturalnych siedlisk leśnych.

Uwzględniając charakter użytkowania obszaru objętego opracowaniem (a także terenów sąsiadujących) oraz brak szczegółowych danych o faunie tego obszaru można przyjąć, że fauna występująca na tym terenie jest częściowo typowa dla krajobrazu leśnego, a w związku z istniejącą zabudową należy spodziewać się również występowania gatunków zwierząt przystosowanych do życia w tego typu środowisku.

Pośród ptaków można spodziewać się gatunków pospolitych, rozpowszechnionych na terenie całego kraju, najczęściej osiągających duże liczebności oraz ptaków wykazujących szeroki zakres tolerancji na niekorzystne warunki siedliskowe, takie jak wysoki poziom hałasu, czy stała obecność człowieka i sąsiedztwo infrastruktury drogowej czy budowlanej. Są to tzw. gatunki synantropijne, przystosowane do życia w środowisku o wysokim stopniu antropopresji (np. modraszka *Cyanistes caeruleus*, bogatka *Parus major*, sroka *Pica pica*, szpak *Sturnus vulgaris*). Z uwagi na charakterystykę siedliskową terenu oraz otoczenia prawdopodobne jest również występowanie takich gatunków jak np. zięba (*Fringilla coelebs*), śpiewak (*Turdus philomelos*), kos (*Turdus merula*), rudzik (*Erithacus rubecula*), pierwiosnek (*Phylloscopus collybita*), kowalik (*Sitta europaea*), zaganiacz (*Hypolais icterina*), dzięcioł duży (*Dendrocopos major*), kukułka (*Cuculus canorus*), sójka (*Garrulus glandarius*).

Z uwagi na charakterystykę siedliskową analizowanego terenu oraz siedliska otaczające na obszarze objętym opracowaniem mogą pojawiać się m.in. następujące ssaki: dzik *Sus scrofa*, sarna *Capreolus capreolus* (przy czym bardziej prawdopodobne jest w przypadku obszaru IV), jeż *Erinaceus europaeus*, wiewiórka *Sciurus vulgaris*, kuna domowa *Martes foina*.

Płazy preferują siedliska o mozaikowym charakterze, w skład których wchodzi zarówno tereny leśne o charakterze naturalnym, zakrzewione, tereny podmokłe oraz otwarte, jak łąki czy nieużytki. Zdecydowana większość analizowanego terenu nie stanowi atrakcyjnego siedliska dla tej grupy zwierząt. Natomiast niektóre fragmenty obszarów sąsiadujących mogą posiadać warunki siedliskowe odpowiednie dla płazów.

4.1.5. Walory krajobrazowe obszaru opracowania i ochrona krajobrazu

Zgodnie ze stwierdzeniami Novaka i Bogdanowskiego (m.in. Bogdanowski J., 1976) krajobraz jest odzwierciedleniem wszystkich procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym i kulturowym, cywilizacyjnym (czynniki dynamiczne – procesy) oraz jest fizjonomią środowiska (czynniki statyczne – obraz, fizjonomia). Dwiema zasadniczymi składowymi każdego krajobrazu są zatem rzeźba terenu oraz jego pokrycie. Natomiast trzecim istotnym elementem jest percepcja krajobrazu przez człowieka.

Europejska Konwencja Krajobrazowa zawiera podobną definicję – krajobraz to obszar postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i/lub ludzkich (art. 1, pkt. a).

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024, poz. 1130 tj.) krajobraz należy rozumieć jako „postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierającą elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowaną w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka”.

Krajobraz jest więc sumą elementów naturalnych i antropogenicznych występujących w przestrzeni. Krajobraz naturalny składa się z elementów środowiska przyrodniczego (np. rzeźba terenu, wody powierzchniowe, szata roślinna), które kształtują jego charakter poprzez swoje własności jak i oddziaływania zachodzące między różnymi elementami. Krajobraz kulturowy powstaje w wyniku przekształcenia krajobrazu naturalnego poprzez działalność człowieka. Można wyróżnić w nim podtypy, np. rolniczy, miejski, przemysłowy.

Gmina Pysznica pomimo równinnej i monotonnej rzeźby terenu, ze względu na występowanie dolin rzecznych, wałów wydmowych oraz dzięki dużej lesistości (około 60% ogólnej powierzchni), charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi i wypoczynkowymi. Krajobraz urozmaicają meandrująca rzeka Bukowa, Pyszenka oraz dolina rzeki San z licznymi starorzeczami, rozdrobnione użytki rolne (tzw. szachownica pól) oraz duży udział łąk i pastwisk z zadrzewieniami i zakrzaczeniami śródpolnymi. Tereny leśne charakteryzują się dużą dostępnością i korzystnym mikroklimatem.

Analizowane obszary są płaskie, w większości zalesione, a przez to nie posiadają wyróżniających walorów krajobrazowych i nie wyróżniają się spośród innych obszarów o takim użytkowaniu. Nie stanowią one przedpola ekspozycji. Na większości obszaru I znajdują się tereny leśne, natomiast w części południowo-wschodniej występują użytki zielone z zadrzewieniami i zakrzaczeniami. Obszar nr II jest zalesiony poza wschodnią częścią, gdzie znajdują się grunty orne. Obszar nr III to teren leśny z fragmentem nieużytku, który ulega sukcesji, natomiast obszar IV to w całości teren leśny. Obszar objęty opracowaniem nie jest objęty żadną formą ochrony, której przedmiotem ochrony jest krajobraz, natomiast znajduje się w granicach otuliny PK Lasy Janowskie.

W sąsiedztwie znajdują się obszary zabudowane, miejscami charakteryzujące się zwartą zabudową, podobne tereny leśne i nieliczne użytki rolne, których użytkowanie coraz częściej zostaje zaniechane. W większej odległości od opisywanego terenu, spośród naturalnych elementów krajobrazu najbardziej wyróżniają się:

- dolina Bukowej, Pyszenki i Sanu,
- kompleks leśny „Lasy Janowskie”.

W krajobrazie obszarów otaczających odznacza się mozaika terenów zabudowanych i obszarów leśnych, a w większej odległości również użytków rolnych oraz dolin rzecznych. Dodatkowym urozmaicheniem są obszary cenne pod względem przyrodniczym, objęte ochroną obszarową w ramach form ochrony przyrody. Niektóre z nich mają wysoki priorytet ochronny, jak park krajobrazowy czy obszary Natura 2000 i obejmują tereny o najwyższych walorach przyrodniczych. Jednak obszary posiadające najwięcej cech krajobrazu naturalnego są znacznie oddalone od opisywanych terenów.

Zgodnie z klasyfikacją zawartą w Audycie krajobrazowym województwa podkarpackiego (Uchwała Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa podkarpackiego; dalej: Audyt krajobrazowy) obszary objęte projektowanym dokumentem znajdują się poza krajobrazami priorytetowymi, w granicach jednostek krajobrazowych o kodach:

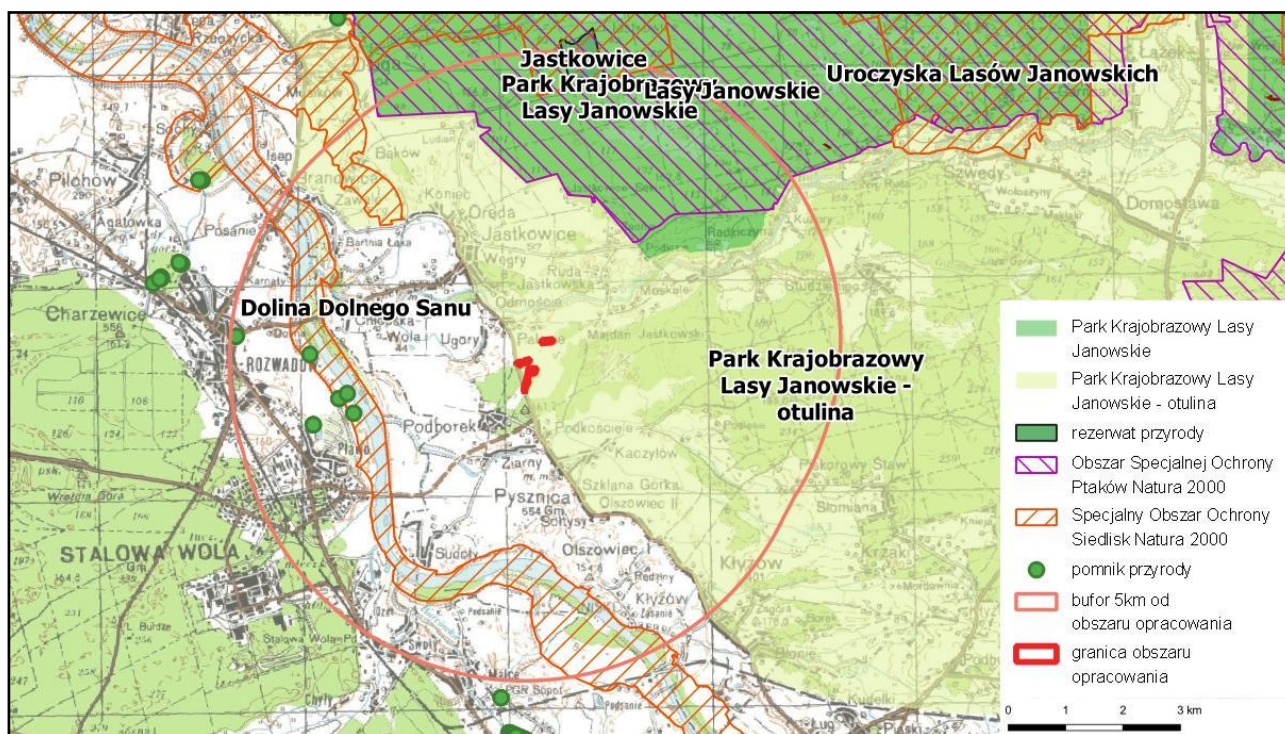
- 18-512.46-22 (typ krajobrazu: wiejski, podtyp: z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim),
- 18-512.46-56 (typ krajobrazu: leśny, podtyp: z przewagą siedlisk borowych).

Audyt krajobrazowy wskazuje również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów. Obszar przedmiotowej inwestycji nie znajduje się w granicach krajobrazu priorytetowego ani krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. parków kulturowych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach) wobec czego nie dotyczą go rekomendacje wskazywane dla ww. krajobrazów.

4.1.6. Obszary chronione

Na obszarze opracowania nie występują obszary chronione wymienione w art. 6 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Jest on natomiast położony w otulinie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. W promieniu 5 km występują następujące obszary chronione:

- Park krajobrazowy Lasy Janowskie wraz z otuliną – 80% powierzchni parku zajmują lasy głównie bory sosnowe, sosnowo-jodłowe i mieszane, w znacznej części o charakterze naturalnym, stanowiące ostoję zwierzyny i ptactwa, pozostałą część obszaru stanowią stawy, bagna i torfowiska,
- obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Lasy Janowskie (PLB060005) – obejmuje rozległy i zwarty kompleks leśny, stanowiący północno-zachodnią część Puszczy Solskiej, celem wyznaczenia obszaru była ochrona występujących ptaków oraz ich siedlisk bytowania,
- specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu (PLH180020) - obszar obejmujący najciekawsze i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław – ujście, celem ochrony jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych. Zidentyfikowano tu łącznie 14 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I i 19 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej,
- specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031) – jedna z ważniejszych w kraju ostoji dla zagrożonych gatunków motyli i ważek związanych z torfowiskami, występuje tu 21 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I i 16 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej,
- rezerwat przyrody Jastkowice – rezerwat leśny, którego celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu mieszanego, stanowiącego resztkę Puszczy Sandomierskiej,
- pomniki przyrody.

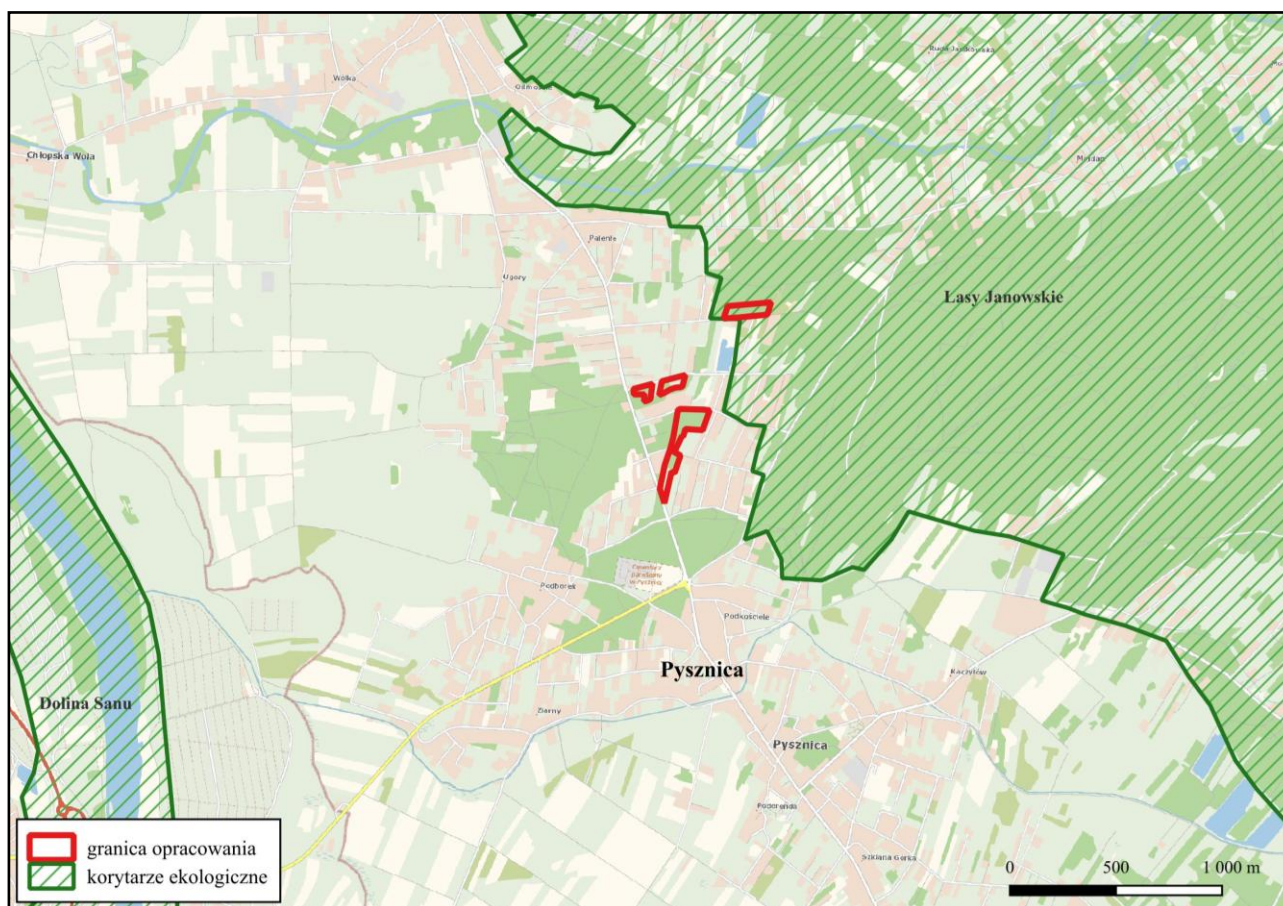

Ryc. 11. Obszary chronione w promieniu 5 km od obszaru opracowania.

Ponadto, na części obszaru objętego projektowanym dokumentem, występują tereny chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (użytki Ls oznaczone na załączniku graficznym).

Korytarze ekologiczne są ważnymi elementami środowiska naturalnego, ponieważ zapewniają łączność i spójność ekologiczną. Nie są prawną formą ochrony przyrody, jednak pozytywnie wpływają na ograniczenie izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów co przyczynia się do utrzymania, a nawet wzrostu różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemu (stała migracja roślin, zwierząt, grzybów między siedliskami).

Zgodnie z Mapą korytarzy ekologicznych w Polsce, wykonaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży w 2011 roku część obszaru opracowania (obszar IV – najbardziej wysunięty na północ) jest częścią korytarza Lasy Janowskie (GKPdC-1B), który należy do Korytarza Południowo-Centralnego, łączącego Rostocze z Lasami Janowskimi, Puszcza Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, następnie schodzi do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, sięgając do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich. W odległości ok. 2,5 km w kierunku zachodnim od analizowanego obszaru znajduje się korytarz Dolina Sanu (KPd-2C), należący do Korytarza Południowego, który biegnie od Bieszczadów poprzez Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzi przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami wokół zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich.

Ryc. 12. Granica obszaru opracowania na tle głównych korytarzy ekologicznych.

Niektóre mikrosiedliska w sąsiedztwie badanego obszaru mogą pełnić funkcję korytarzy ekologicznych na małą skalę. Chodzi głównie o zadrzewienia i zakrzaczenia o charakterze liniowym, nieliczne rowy melioracyjne. Funkcja korytarzy, jaką spełniają wspomniane siedliska, nie ma jednak większego znaczenia dla funkcjonowania okolicznych ekosystemów, ze względu na swoją niewielką skalę przestrzenną, a także ograniczenia związane z istnieniem zabudowy i infrastruktury komunikacyjnej.

4.1.7. Obiekty zabytkowe, cmentarze, obszary wymagające rekultywacji lub remediacji

Na analizowanym terenie nie występują obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1292 t.j.). Najbliższy cmentarz – Cmentarz Parafialny w Pysznicy – znajduje się w odległości ok. 0,3 km od obszaru opracowania w kierunku południowym.

Na terenie gminy, zgodnie z rejestrem GDOŚ (<https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>) nie istnieją obszary historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Brak terenów wymagających remediacji. W granicach obszaru opracowania nie stwierdzono terenów wymagających rekultywacji.

4.2. Stan środowiska oraz źródła jego zagrożeń

4.2.1. Gleby

Jakość i stopień przekształceń pokrywy glebowej w gminie Pysznica uwarunkowane są głównie budową geologiczną, morfologią terenu oraz stosunkami wodnymi. Przeważającą część gminy pokrywają gleby brunatne kwaśne, brunatne wyługowane i pseudobielicowe, a w dolinach rzecznych wykształciły się mady początkowego stadium rozwoju i mady brunatne. W większości są to gleby bardzo kwaśne i kwaśne o niskiej zawartości fosforu i potasu. Użytki rolne znajdujące się na terenie gminy zaliczane są do gleb II–VI klasy bonitacyjnej. Użytki w IV i V klasie bonitacyjnej stanowią 54,2% ogólnej powierzchni użytków rolnych, natomiast gleby klasy II stanowią 4,9%. Na terenie gminy Pysznica występują również gleby torfowe i murszowe. Są to gleby pochodzenia organicznego, szczególnie chronione z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (SUiKZP).

Na stan gleb wpływają czynniki pochodzenia antropogenicznego oraz naturalnego, które skutkować mogą następującymi procesami:

- spadkiem urodzajności roślin na nich hodowanych,
- obniżeniem jakości i ilości próchnicy,
- zmianą kwasowości i struktury gleb,
- wymywaniem kationów zasadowych, co wpływa na obniżenie zasobności i żyzności gleby.

Na degradację gleby wpływają:

- nadmierne ilości metali ciężkich: kadmu, miedzi, cynku, ołowiu, niklu,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Czynniki te stwarzają zagrożenie dla człowieka poprzez przenikanie zanieczyszczeń z gleb do upraw. W celu uzyskania informacji o przekształceniu i zmianach zachodzących w glebie, co wpływa również na możliwość szybkiego reagowania na zachodzące nieprawidłowości realizowany jest monitoring gleb zajmujący się badaniem i oceną stanu biologicznie czynnej powierzchni ziemi. Ze względu na spory odsetek użytków rolnych na terenie gminy, zanieczyszczenie pochodzące z działalności rolniczej, stanowią duży problem w zakresie gleb i ich ochrony.

Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi realizowany jest od 1995 r. w cyklach 5-letnich. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Próbkę glebowe pobierane są z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych. Szósta tura Monitoringu realizowana była w latach 2020-2022 przez Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na analizowanym obszarze nie ma żadnego punktu pomiarowo-kontrolnego w zakresie monitoringu chemizmu gleb ornych, a najbliższy zlokalizowany punkt pomiarowy nr 385 znajdował się w Nisku (woj. podkarpackie). W tabeli poniżej przedstawiono wybrane wyniki dla punktu 385 w 2020 roku.

Tab. 3. Wyniki monitoringu chemizmu gleb ornych w punkcie 385 w 2020 r.

fosfor ogólny	0,036%
potas ogólny	0,04%
żelazo	0,54%
ołów	13,3 mg·kg ⁻¹
arsen	2,44 mg·kg ⁻¹
kadm	<0,50 mg·kg ⁻¹
Odczyn pH w zawiesinie H ₂ O	5,1

Źródło: www.gios.gov.pl/chemizm_gleb

Warto zwrócić uwagę, że w 2000 r. ołów utrzymywał się na poziomie ok. 9,2 mg·kg⁻¹.

Zagrożeniem dla gleb jest również susza glebowa, mająca miejsce, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna dla zaspokojenia potrzeb roślin, szczególnie w rolnictwie. Na rycinie poniżej przedstawiono udział powierzchni zagrożonej suszą (%) w gminie Pysznica w 2024 r.

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Zboża ozime	29.33	60.39	27.87	18.75	57.39	28.9	0.0	0.0	0.0	x	x	x	x	x
Zboża jare	29.88	60.39	39.93	33.21	60.76	47.83	4.87	0.0	0.0	x	x	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	0.0	29.91	29.91	29.32	25.98	9.98	22.96	20.49	21.88	0.0	0.0
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	0.0	29.91	29.91	29.32	25.98	14.19	24.59	22.24	22.6	0.0	0.0
Rzepak i rzepik	0.0	0.0	0.0	2.29	60.34	60.39	x	x	x	x	x	x	0.0	0.0
Ziemniak	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.25	0.25	23.4	0.0	x
Burak cukrowy	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Chmiel	x	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Tytoń	x	x	x	0.0	4.6	0.01	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Warzywa gruntowe	x	x	x	0.0	4.6	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Krzewy owocowe	0.0	49.23	8.28	14.51	60.06	48.01	23.89	6.16	0.0	22.69	16.75	25.36	x	x
Drzewa owocowe	0.0	3.52	0.0	0.0	4.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Truskawki	27.74	60.39	20.11	4.59	50.86	5.09	0.0	0.0	0.0	x	x	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	0.0	46.12	29.63	11.57	1.89	0.0	19.16	0.0	12.92	0.0	0.0

Ryc. 13. Udział powierzchni zagrożonej suszą (%) w gminie Pysznica w 2024 r.

Źródło: <https://susza.iung.pulawy.pl/wykazy/2024,1818032/>

4.2.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Stan wód powierzchniowych i podziemnych bardzo dobrze odzwierciedla ogólną jakość środowiska naturalnego. Presja człowieka na środowisko może być łatwo określana za pomocą badań nad właściwościami chemicznymi, fizycznymi oraz biologicznymi wód.

Analizowany obszar zlokalizowany jest w dorzeczu Wisły. Teren ten jest odwadniany przez rzekę San oraz jej dopływy. Badania i ocena jakości wód powierzchniowych wykonywane są w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, w 6-letnich cyklach wodnych, w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Są one prowadzone na podstawie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz na podstawie wyników klasyfikacji stanu

chemicznego. Od 2022 roku obowiązuje nowy cykl planistyczny gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, który obejmuje lata 2022-2027 oraz nowy wykaz jednolitych części wód, dlatego w 2022 r. i 2023 r. dokonano jedynie klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych i chemicznych. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych nie została wykonana.

W 2023 r. wykonano monitoring dla JCWP Bukowa od Rakowej do ujścia pod względem fizykochemicznym. Klasyfikacja wykazała, że znajduje się ona w I klasie (bardzo dobry stan/maksymalny potencjał). Z kolei przeprowadzona klasyfikacja stanu chemicznego wykazała przekroczenie dla wskaźnika benzo(a)piren oznaczanego w wodzie. Główną przyczyną zanieczyszczenia wód wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA) jest depozycja atmosferyczna związana z tzw. „niską emisją” i to ona jest jedną z głównych presji odpowiedzialną za nieosiągnięcie dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych. W 2022 roku wykonano monitoring dla JCWP Pyszenka pod względem biologicznym i fizykochemicznym. Klasyfikacja wykazała, że znajduje się ona w III klasie pod względem biologicznym (umiarkowany stan elementów biologicznych) i powyżej II klasy pod względem fizykochemicznym - nie spełniało wymogów klasy II (stan/potencjał poniżej dobrego).

Gmina Pysznica posiada bogatą sieć rzeczną. Na stan czystości rzeki San oraz jej dopływów wpływają głównie zanieczyszczenia przemysłowe oraz socjalno-bytowe odprowadzane z miejscowości położonych w ich dolinach. Sołectwo Pysznica, na terenie której znajduje się analizowany obszar, podłączone jest do sieci kanalizacyjnej, stąd głównym źródłem zanieczyszczeń wód na tym terenie są nawozy sztuczne stosowane w rolnictwie. Zanieczyszczenia obszarowe (m.in. nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin) trafiają ze spływami wód opadowych i roztopowych do cieków powierzchniowych. Zanieczyszczenia te są trudne do oszacowania i kontrolowania, a mają znaczny wpływ na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych.

Gmina Pysznica położona jest w obrębie zapadliska przedkarpackiego zbudowanego z grubej warstwy trzeciorzędowych iłów krakowieckich, na których zalegają czwartorzędowe utwory żwirowo-piaszczyste. Główny użytkowy poziom wodonośny związany jest z utworami czwartorzędownymi pochodzenia wodnolodowcowego i rzeczno. Ma on podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę. Zwierciadło wody pierwotnej warstwy wodonośnej związanej z piaskami nadglinowymi jest swobodne, stabilizujące się na głębokości od 0,7 do 4,5 m p. p. t. Natomiast drugi poziom wodonośny występuje w utworach piaszczystych śródglinowych i podglinowych i posiada zwierciadło napięte. Wody I poziomu wodonośnego nie posiadają ciągłej warstwy izolacyjnej, co stanowi zagrożenie związane z przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni i skażenia wód. Ujęcie wody w Pysznicy, które korzysta z zasobów czwartorzędowego poziomu wodonośnego, posiada udokumentowane i zatwierdzone zasoby wodne w kategorii „B” wynoszące 120 m³/h. Analiza prób wody surowej pobranych w ujęciach w Pysznicy wykazuje podwyższone zawartości związków manganu (POŚ).

Obszar opracowania znajduje się w granicach GZWP nr 425 (Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów), którego poziom wodonośny jest słabo izolowany od powierzchni terenu, a więc jest podatny na zagrożenia antropogeniczne (Mikołajków, Sadurski, 2017).

Celem monitoringu jakości wód podziemnych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie

jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych. W 2022 roku próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych, dla wszystkich JCWPd. Punktem pomiarowym dla JCWPd nr 119 był punkt pomiarowy nr 524 znajdujący się w miejscowości Pysznica. Jest to studnia wiercona w porowym ośrodku wodonośnym o zwierciadle wody swobodnym oraz IV klasie czystości, czyli wody niezadawalającej jakości (<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>). W wyniku przeprowadzonej w 2023 r. oceny stanu jednolitej części wód podziemnych, dla JCWPd nr 119 stwierdzono stan dobry o dostatecznej wiarygodności (<https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8916-zadania-psh-ocena-stanu-wod-podziemnych.html>).

4.2.3. Powietrze atmosferyczne

Na poziom stężenia zanieczyszczeń powietrza wpływają warunki meteorologiczne m.in. prędkość i kierunek wiatru, temperatura powietrza, wilgotność. Brak wiatrów oraz wiatry o małych prędkościach pogarszają wentylację powietrza, a opady i wilgotność wpływają na przemiany fizyko-chemiczne zanieczyszczeń i ich wymianę. Nie bez znaczenia pozostaje też ukształtowanie powierzchni i utrudniona wymiana powietrza w dolinach rzecznych.

Gmina Pysznica położona jest w rejonie o korzystnych warunkach aerosanitarnych. Ze względu na brak rozwiniętego przemysłu, brak jest większych punktowych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, mogących znacząco wpływać na stan czystości powietrza. Wzrost zanieczyszczenia następuje głównie w sezonie jesienno-zimowym, co związane jest z tzw. „niską emisją”. W związku z przewagą wiatrów zachodnich, na pogorszenie się stanu atmosfery wpływać może emisja zanieczyszczeń ze znajdującej się w sąsiedztwie Stalowej Woli, która jest ośrodkiem przemysłowym.

Na terenie gminy Pysznica nie prowadzi się monitoringu jakości powietrza, a szacunkowe stężenia podstawowych zanieczyszczeń wyliczane są za pomocą modelowania. Najbliższa stacja monitoringu powietrza znajduje się w Stalowej Woli (ul. Wojska Polskiego), gdzie prowadzone były manualne pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀, w którym oznaczany był benzo(a)piren.

Na podstawie całorocznych badań prowadzonych w punktach pomiarowych i wyników modelowania wykonano w województwie podkarpackim, ocenę jakości powietrza w 2023 roku, dla dwóch stref:

- miasto Rzeszów – kod strefy PL1801,
- strefa podkarpacka – kod strefy PL1802.

„Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2023” opracowany został w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Rzeszowie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki tego raportu dla strefy podkarpackiej (kod PL1802), w której znajduje się analizowany obszar.

Tab. 4. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	dla obszaru całej strefy											
	PM10	PM2,5	B(a)P	SO ₂	NO ₂	O ₃	Pb	As	Cd	Ni	C ₆ H ₆	CO
strefa podkarpacka za rok 2023	A	A1 ²	C	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

2) Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

W ocenie jakości powietrza za 2023 rok przeprowadzonej pod kątem ochrony roślin uwzględniono 3 substancje: SO₂, NO_x i O₃, dla których normy w strefie podkarpackiej nie zostały przekroczone.

Zgodnie z tabelą zawartą w Załączniku ww. Raportu, przedstawiającą „Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminach województwa podkarpackiego zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB” średnia roczna PM10 dla gminy Pysznica wyniosła 16,7 µg/m³, a średnia roczna PM2,5 11,7 µg/m³. Dla średniej rocznej w zakresie BaP (0,42 ng/m³) norma została przekroczona.

4.2.4. Klimat akustyczny

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje hałas jako dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, czyli zakres odbierany przez ludzkie ucho, a ponadto jest to każdy niepożądany dźwięk, który jest uciążliwy, a niejednokrotnie szkodliwy dla człowieka. Klimat akustyczny w zależności od zagospodarowania terenu i funkcji jakie spełnia posiada uregulowane przepisami prawa wartości progowe, które zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.2014, poz. 112).

Gmina Pysznica nie była przedmiotem badań natężenia hałasu. Na jej terenie nie występują istotne źródła hałasu przemysłowego (wymagającego regulacji prawnych – decyzji określającej dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do środowiska), a ze względu na rolno-leśny charakter gminy zagrożenie hałasem jest niewielkie.

Biorąc pod uwagę skrajne położenie w odniesieniu do głównych ciągów komunikacyjnych i tras tranzytowych (droga krajowa 77, droga ekspresowa S19, linia kolejowa 68), które charakteryzują się dużym natężeniem ruchu i są źródłami hałasu o istotnym oddziaływaniu na klimat akustyczny, można wnioskować, iż uciążliwość związana z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego na analizowanym terenie nie występuje. Największe natężenie ruchu komunikacyjnego, które stale wzrasta, można zauważyć zwłaszcza okresowo, w godzinach szczytu komunikacyjnego, związanego z dojazdami do pracy i miejsca zamieszkania na drogach powiatowych, w tym na ul. Wolności, która bezpośrednio sąsiaduje z obszarem nr I. Warto zwrócić uwagę, że największe oddziaływanie akustyczne występuje na terenach położonych bezpośrednio przy drodze.

Hałas pochodzący z gospodarstw domowych nie ma istotnego wpływu na klimat akustyczny analizowanego obszaru.

4.2.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania poziomów pól elektromagnetycznych prowadzone były w miejscowości Pysznica w 2024 r., jednak wyniki pomiarów nie zostały jeszcze udostępnione. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448) obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności, dla wysokich częstotliwości, wynoszą od 28 V/m do 61 V/m (składowa elektryczna). W 2023 roku najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowany był w miejscowości Zdziary (gmina Jarocin), gdzie składowa elektryczna wyniosła <0,3 V/m (wynik 0,3 V/m oznacza, że średni zmierzony poziom natężenia składowej elektrycznej był niższy od progu czułości sondy, którą wykonano pomiar) (Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych za rok 2023).

Na terenie gminy Pysznica znajdują się źródła promieniowania elektromagnetycznego:

- stacje telefonii komórkowej,
- stacje i linie elektroenergetyczne.

Na obszarze gminy Pysznica znajduje się 5 stacji bazowych telefonii komórkowych, w tym jedna stacja w Pysznicy przy ul. Wolności (<http://beta.btsearch.pl>).

Linie elektroenergetyczne wysokich napięć przechodzą w znacznej odległości od analizowanego obszaru, nie oddziałując w zakresie pola elektromagnetycznego.

4.3. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Środowisko przyrodnicze jest to system, którego elementy są powiązane i wzajemnie na siebie oddziałują, w związku z czym podlega ono ciągłym przemianom naturalnym. Działalność człowieka może wpłynąć na kierunki tych zmian, a także skutkować zupełnie nowymi przekształceniami środowiska.

Zmiany, które zachodzą od kilku lat na terenie objętym opracowaniem są widoczne, ale nie są bardzo intensywne. Środowisko charakteryzuje się średnią lub dużą odpornością na degradację, a jego stan należy ocenić jako dobry. Warto jednak zaznaczyć, że istnieją pewne zagrożenia, które mogą implikować niekorzystne zmiany. Do najważniejszych zagrożeń środowiska przyrodniczego należą:

- obniżenie jakości powietrza atmosferycznego związane z ruchem komunikacyjnym i niską emisją,
- zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego nawozami mineralnymi, związkami biogennymi oraz środkami ochrony roślin, w tym szkodliwymi pestycydami, w związku z uprawą roślin w sąsiedztwie cieków.

Rezygnacja z realizacji postanowień projektowanego dokumentu w bezpośredni sposób nie wpłynie na środowisko przyrodnicze opisywanego obszaru. Teren będzie mógł być nadal użytkowany w dotychczasowy sposób. Nie wystąpią oddziaływania na środowisko (szerzej opisane w rozdziale 5), m.in.:

- ingerencja w istniejący krajobraz,

- ingerencja w pokrywę glebową i szatę roślinną,
- emisja hałasu.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe tempo zmian zachodzących w środowisku, prognozuje się utrzymanie obecnego stanu środowiska na opisywanym obszarze. Teren ten zajmują głównie tereny leśne i zabudowane (w sąsiedztwie), natomiast na mniej intensywnie użytkowanych obszarach postępuje sukcesja wtórna. Na terenach leśnych zostanie utrzymany dotychczasowy stan środowiska, w tym także różnorodność biologiczna. Na terenach zainwestowanych nadal będą się utrzymywały nieznaczne zanieczyszczenia powietrza pochodzące z niskiej emisji oraz komunikacyjne, które w związku ze wzrostem natężenia ruchu może się zwiększać.

Dodatkowym źródłem oddziaływań na środowisko, czyli bodźcem do przemian, może być lokalizacja nowej zabudowy. Przewiduje się długotrwałe oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby związane ze zmianą użytkowania. Przekształcenia będą przede wszystkim związane z pracami budowlanymi. Procesowi temu towarzyszyć będzie poszerzanie terenów zabudowanych, natomiast zmniejszy się powierzchnia terenów leśnych. Nastąpi tym samym zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej. Zanieczyszczenia powietrza będą generowane przez wzrastający ruch komunikacyjny oraz ogrzewanie obiektów.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych powodowane są głównie przez ścieki komunalne i przemysłowe oraz zanieczyszczenia obszarowe, spływające z wodami opadowymi z terenów zabudowanych, terenów użytkowanych rolniczo i utwardzonych terenów komunikacyjnych. Wraz z rozszerzaniem stref zabudowy konieczne będzie wprowadzenie rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków zabezpieczających środowisko przed potencjalnymi zagrożeniami. Ponadto wody podziemne poddawane są presji ilościowej, związanej z ich eksploatacją.

Głównym źródłem wzrastającej uciążliwości akustycznej będzie ruch komunikacyjny. W zależności od rodzaju i uciążliwości planowanego zagospodarowania wzrosnąć może antropopresja na tereny sąsiednie.

5. Przewidywane oddziaływania na środowisko, w tym na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, związane z realizacją postanowień projektowanego dokumentu

5.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby

Proponowane zmiany wprowadzane przez projektowany dokument wiążą się z przekształceniem powierzchni terenów, zmianami użytkowania gruntów, wykopami najczęściej o niewielkiej głębokości związanymi z posadowieniem budynków oraz wprowadzeniem infrastruktury technicznej. Pośrednie oddziaływania związane z pracami budowlanymi mogą wiązać się również z zanieczyszczeniem gleby. Negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem, którego nie można uniknąć, jest usunięcie warstwy gleby i degradacja profilu glebowego w miejscach posadowienia budynków oraz przebiegu infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej na tych terenach wynika z rosnących potrzeb mieszkańców, a także faktu istotnych powiązań ze Stalową Wolą. Biorąc pod uwagę czynnik

ekonomicznie korzystne jest położenie w pobliżu istniejącej już zabudowy mieszkaniowej i ciągów komunikacyjnych, w tym bliskość drogi powiatowej prowadzącej do Stalowej Woli przez jedyny w najbliższej okolicy most przez San.

5.2. Oddziaływania na zasoby naturalne

W wyniku realizacji zamierzeń planistycznych nastąpi trwałe zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku budowy nowych obiektów, ograniczone jednak do terenów przeznaczonych pod zabudowę i bezpośrednio w jej otoczeniu. Usunięcie warstwy gleby i roślinności oraz zmiana charakteru użytkowania obszaru spowoduje zmniejszenie arealu siedlisk dla różnych gatunków zwierząt, co będzie oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim i długoterminowym. W związku z wprowadzeniem funkcji lub poszerzeniem terenów zabudowy mieszkaniowej pojawi się zwiększone zapotrzebowanie na wodę o niewielkim negatywnym wpływie na środowisko.

Na terenie objętym planowanymi przekształceniami nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych, w związku z czym nie przewiduje się oddziaływań na tego rodzaju zasoby. Występują natomiast użytki leśne. Zasoby te jednak już w chwili obecnej istotnie tracą na znaczeniu w związku ze zmianą użytkowania (fragmenty terenu Ls użytkowane są w inny sposób), zwiększając się antropopresją, wynikającą z istnienia w sąsiedztwie zwartej zabudowy.

Pomimo zidentyfikowanych oddziaływań nie przewiduje się wystąpienia znaczących zmian w środowisku wynikających z realizacji postanowień projektowanego dokumentu (brak źródeł znaczącego negatywnego wpływu na zasoby naturalne).

5.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

W związku z realizacją postanowień projektowanego dokumentu (tereny zabudowy mieszkaniowej) wystąpi zwiększone zapotrzebowanie na wodę. Z uwagi na zapisy dokumentu dotyczące zaopatrzenia w wodę, oddziaływanie na wody będzie niewielkie. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania wynikającego ze zwiększonej produkcji ścieków z uwagi na zapisy dotyczące sieci kanalizacyjnych.

Z uwagi na charakter planowanego zagospodarowania, jak również zapisy projektowanego dokumentu dotyczące ochrony środowiska, nie przewiduje się, aby jego realizacja mogła mieć wpływ na cele środowiskowe JCW.

5.4. Oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego oraz warunki klimatyczne

Zmiany w użytkowaniu opisywanego terenu będą wpływać na zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w wyniku ogrzewania budynków, emisji spalin z pojazdów. Tego rodzaju oddziaływania mają charakter bezpośredni i krótkotrwały (w przypadku emisji z ruchu komunikacyjnego) lub sezonowy (w przypadku zwiększonej emisji w sezonie grzewczym).

Z uwagi na charakter planowanego zagospodarowania oraz dostępność niskoemisyjnych paliw negatywne oddziaływania nie będą w znaczącym stopniu wpływać na jakość powietrza otaczających terenów.

Definiując klimat jako charakterystyczny dla danego obszaru zespół zjawisk i procesów atmosferycznych, kształtowany pod wpływem właściwości fizycznych i geograficznych tego obszaru (Niedźwiedź, 2003) należy stwierdzić, że ze względu na niewielką powierzchnię i przewidywaną nieznaczną emisję zmiany w użytkowaniu analizowanego terenu nie wywołają oddziaływań na ten element środowiska.

5.5. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Źródłem hałasu na terenie objętym projektem Planu będzie ruch samochodów (związany z nowymi terenami mieszkaniowymi). Oddziaływanie na klimat akustyczny związany z ruchem samochodów dojeżdżających do posesji będzie bezpośrednie, a jego charakter będzie chwilowy.

Obszar objęty projektowanym dokumentem nie należy do terenów, dla których w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określono dopuszczalne poziomy hałasu (tzw. tereny chronione akustycznie), ponieważ zgodnie z obowiązującym MPZP obszar ten został przeznaczony na tereny leśne. Zgodnie z obowiązującym Studium w granicach analizowanych obszarów znajdują się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla których ww. rozporządzenie dla źródeł „drogi lub linie kolejowe” oraz „pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu” ustala odpowiednio dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq\ D}$ i $L_{Aeq\ N}$ (wskaźniki mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby):

- $L_{Aeq\ D}$ (przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym) – 61 dB i 50 dB,
- $L_{Aeq\ N}$ (przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy) – 56 dB i 40 dB.

Bezpośrednio w sąsiedztwie lub w niewielkiej odległości również znajduje się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Zgodnie z projektem Planu analizowany obszar stanie się terenem chronionym akustycznie, w granicach którego obowiązywać będą ww. dopuszczalne poziomy hałasu.

Planowane zagospodarowanie obszaru objętego projektowanym dokumentem w zakresie zabudowy mieszkaniowej nie wpłynie na dotrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu w granicach analizowanego terenu, jak i na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej na obszarach sąsiadujących.

Dodatkowo należy zauważyć, że na klimat akustyczny terenów mieszkaniowych ma wpływ ruch komunikacyjny na drodze powiatowej Zarzecze-Rzeczyca Długa. Z uwagi na brak danych pomiarowych nie jest możliwe określenie poziomu hałasu występującego na tym terenie. Obszar objęty projektowanym dokumentem również pozostaje pod wpływem hałasu komunikacyjnego, natomiast nie stanowi obecnie terenu chronionego akustycznie.

5.6. Oddziaływanie na roślinność, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną

Inwestycje wymagające przekształcenia powierzchni terenu wiążą się w sposób bezpośredni i pośredni z negatywnym oddziaływaniem na roślinność, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną obszaru. W związku z planowaną formą zagospodarowania możliwe będzie powstanie zabudowy.

W granicach analizowanego obszaru znajdują się użytki leśne (Ls wg ewidencji gruntów). Tereny te w chwili obecnej nie mają istotnego znaczenia jako pełniące funkcję przyrodniczą z uwagi na zwiększającą się antropopresję, wynikającą z istnienia w sąsiedztwie zwartej zabudowy. W przypadku przeznaczenia na cele inwestycyjne tereny te będą wymagać uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Obszar objęty projektowanym dokumentem nie wyróżnia się zatem ponadprzeciętnymi walorami i nie stwierdzono przeciwwskazań do wprowadzenia planowanych zmian w zagospodarowaniu przedmiotowego terenu. Realizacja zamierzeń projektowanego dokumentu będzie wiązała się z usunięciem roślinności, jednak z uwagi na jej niską wartość nie będzie to oddziaływanie znaczące. Przekształcenie siedlisk lęgowych ptaków nie będzie miało negatywnego wpływu na ich lokalne populacje, ponieważ podobne siedliska występują w otoczeniu obszaru objętego opracowaniem.

Poza wyżej wymienionymi nie zdiagnozowano żadnych dodatkowych zagrożeń, a co się z tym wiąże, możliwe jest dokonanie zmiany sposobu ich użytkowania z zachowaniem odpowiedniej dbałości o środowisko, w tym stosowanie się do przepisów prawa oraz dobrych praktyk w tym zakresie.

5.7. Oddziaływanie na obszary cenne przyrodniczo, korytarze ekologiczne oraz cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

Teren objęty projektowanym dokumentem znajduje się poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, natomiast położony jest w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020 (odległość ok. 2,5 km w kierunku zachodnim), którego celem ochrony jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych. Z uwagi na odległość oraz rodzaj planowanego zagospodarowania nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

Fragment obszaru objętego projektowanym dokumentem jest częścią korytarza ekologicznego, wyznaczonego przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (Jędrzejewski i in., 2011) – obszar IV znajduje się przy granicy korytarza Lasy Janowskie. W skali lokalnej przedmiotowy obszar nie wpasowuje się w charakterystykę właściwą dla korytarzy ekologicznych. Jak wspomniano, niektóre mikrosiedliska mogą pełnić funkcję korytarzy ekologicznych na małą skalę, jednak nie mają one większego znaczenia dla funkcjonowania okolicznych ekosystemów, ze względu na swoją niewielką skalę przestrzenną.

Uwzględniając wyżej opisane uwarunkowania oraz ustalenia projektowanego dokumentu nie przewiduje się oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo, korytarze ekologiczne oraz cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000. Wobec powyższego ustalenia projektowanego dokumentu nie spowodują działań wymienionych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Nie zachodzą również przesłanki zawarte w art. 34 ww. ustawy.

5.8. Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja zamierzeń zawartych w projektowanym dokumencie spowoduje zmianę charakteru krajobrazu na analizowanym obszarze w związku z planowaną zmianą użytkowania oraz rozwojem zabudowy, jednak nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania z tym związanego. Wskazana w projektowanym dokumencie zabudowa spełnia i uwzględnia walory architektoniczne i krajobrazowe w kontekście przyjętych zasad zagospodarowania dla omawianego terenu. Zaproponowano takie formowanie architektury projektowanej zabudowy w zakresie gabarytów oraz wskaźników zabudowy, które stanowią kontynuację oraz uzupełnienie walorów krajobrazowych Pysznicy. Powyższe założenia stanowią uzupełnienie planowanej funkcji w strukturze przestrzennej analizowanego terenu.

5.9. Oddziaływanie na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne

Zmiany w użytkowaniu terenu wiążą się z pogorszeniem warunków aerosanitarnych oraz mogą mieć wpływ na klimat akustyczny. Nie przewiduje się znaczących emisji zanieczyszczeń do atmosfery, wód powierzchniowych czy podziemnych, a także znaczących uciążliwości związanych z hałasem pochodzącym ze wzmożonego ruchu pojazdów. Tego rodzaju oddziaływania mają charakter bezpośredni i krótkotrwały/chwilowy (w przypadku hałasu) lub sezonowy (w przypadku zwiększonej emisji – sezon grzewczy). Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania pola elektromagnetycznego.

Realizacja projektowanego dokumentu nie będzie wiązać się z zagrożeniami dla dóbr materialnych.

5.10. Oddziaływanie na zabytki

Na analizowanym terenie nie występują obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1292 t.j.). Nie przewiduje się bezpośrednich ani pośrednich oddziaływań na charakter i strukturę zabytków zlokalizowanych poza analizowanym obszarem.

5.11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Ze względu na charakter rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie, a także dużą odległość od granicy państwa, nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko będącego skutkiem realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Na analizowanym terenie nie występują obszary chronione wymienione w art. 6 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (obszar objęty projektem Planu znajduje się jedynie w granicach otuliny PK Lasy Janowskie). Najbliżej położonym tego typu obszarem jest obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020 (odległość ok. 2,5 km w kierunku zachodnim), którego celem ochrony jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych, jednak nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania na przedmioty ochrony tego obszaru.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz charakter opisanych w rozdziale 5 oddziaływań, które potencjalnie może powodować planowane zagospodarowanie, a także zapisy projektowanego dokumentu, nie zidentyfikowano istotnych problemów ochrony środowiska.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W projekcie Planu zawarte są rozwiązania, które mają na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko. Są to:

- zasady zagospodarowania terenu oraz cechy zabudowy,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać i mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów dotyczących ochrony środowiska, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- zachowanie wymaganych przepisami odległości od istniejących sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić położenie w otulinie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie oraz w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425, zgodnie z ustaleniami zawartymi w uchwale.

W celu zminimalizowania i ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko w projektowanym dokumencie ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej. Uwzględniono zalecenia z opracowania ekofizjograficznego.

Kompensacja przyrodnicza, zgodnie z art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 poz. 647 tj.), to działanie mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód i podejmowane w przypadku, gdy ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa. Realizacja projektowanego dokumentu nie spowoduje szkód w środowisku rozumianych zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2020 poz. 2187 z późn. zm.) jako negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

- w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych, z tym że szkoda w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych nie obejmuje uprzednio zidentyfikowanego negatywnego wpływu, wynikającego z działania podmiotu korzystającego ze środowiska zgodnie z wymienionymi w ww. ustawie dokumentami (art. 6 pkt. 11 lit. a),
- w wodach, mającą znaczący negatywny wpływ na potencjał ekologiczny, stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód lub stan środowiska wód morskich w obszarach morskich,
- w powierzchni ziemi, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

8. Działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu

Tendencje zmian klimatu w Polsce

Analizując wieloletni przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych można zauważyć:

- z roku na rok dużą zmienność temperatury powietrza,
- rosnący trend temperatury powietrza (ostatnie 40-lecie jest najcieplejszym okresem w 230-letniej historii obserwacji w Polsce),
- wzrost liczby zjawisk ekstremalnych (np. fale upałów z temperaturą dobową powietrza pow. 30°C przez co najmniej 3 dni),
- tendencje spadkowe liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych,
- zmianę struktury opadów (wzrost liczby dni z opadem dobowym o dużym natężeniu),
- wzrost sum opadów maksymalnych 5-cio dobowych,
- trend rocznej liczby dni z niedoborem usłonecznienia wykazuje istotną statystycznie tendencję malejącą,
- zintensyfikowanie występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (susze, wiatry huraganowe i trąby powietrzne oraz grad),
- wydłużenie się okresu bezdeszczowego nawet o 5 dni na dekadę.

Zmiany klimatu stanowią realne zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów, w tym Polski. Działania adaptacyjne polegają m.in. na:

- ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i adaptacji do zmian klimatu,
- opracowaniu planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powódzie, susze, fale upałów),
- wyznaczeniu działań, które z punktu widzenia efektywności kosztowej powinny być podjęte w pierwszej kolejności
- lepszym przygotowaniu do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcji kosztów społeczno-ekonomicznych z nimi związanych.

Działania te obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne (np. budowę niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża), jak i zmiany regulacji prawnych (np. zmiany w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych

powodziami, podtopieniami i osuwiskami, bardziej elastyczne procedury szybkiego reagowania na klęski żywiołowe), wdrożenie systemów monitoringu odnoszących się do poszczególnych dziedzin i obszarów oraz szerokie upowszechnianie wiedzy na temat koniecznej zmiany zachowań gospodarczych (www.klimada.mos.gov.pl).

Wpływ zmian klimatu i działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu

Zgodnie z wnioskami opracowanymi w ramach projektu KLIMADA „Opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu” prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury – w tym sektora budownictwa – może być zagwarantowane tylko wtedy, gdy będą uwzględnione czynniki klimatyczne. Analiza przewidywanych zmian klimatu ważnych w aspekcie funkcjonowania budownictwa wskazuje na to, że:

- nastąpi ocieplenie, wyrażone wzrostem średniej temperatury dobowej oraz zmniejszeniem liczby dni chłodnych,
- zmniejszy się okres zalegania pokrywy śnieżnej na gruncie,
- zwiększą się opady, wyrażone zarówno wzrostem maksymalnego opadu dobowego oraz liczbą dni z opadami ekstremalnymi,
- wskazane w opracowaniu parametry klimatu będą się charakteryzowały dużą zmiennością w odniesieniu do wartości ekstremalnych.

Analizę wpływu zmian klimatu przeprowadzono na podstawie kilku podstawowych elementów klimatycznych, które zagregowano w Umowne Kategorie Klimatu (UKK) opisujące te zjawiska (mróz, śnieg, deszcz, wiatr, upał) a mające znaczenie dla badanego sektora. Ponadto, dla oceny znaczenia poszczególnych kategorii, zaproponowano skalę wrażliwości sektora na oddziaływania klimatu:

- 0 – neutralne,
- 1 – utrudniające,
- 2 – ograniczające,
- 3 – uniemożliwiające.

Wrażliwość sektora budownictwa należy rozważać w odniesieniu wszystkich etapów „życia” budowli tj.:

- projektowania (P),
- wykonawstwa robót budowlanych i technologii wykonawczych (R),
- wyrobów i materiałów budowlanych (W),
- utrzymania obiektów budowlanych (U).

W ramach projektu KLIMADA analizę wrażliwości na oddziaływanie umownych kategorii klimatu przeprowadzono dla 5 rodzajów budownictwa (podział ze względu na specyfikę pełnionej funkcji użytkowej), natomiast dla wszystkich rodzajów otrzymano podobne wyniki, a sumaryczny wynik przedstawiono w jednej tabeli.

Tab. 5. Oddziaływanie Umownych Kategorii Klimatu na sektor budownictwa

Lp.	Obszar wrażliwości	Etap życia	Umowna Kategoria Klimatu				
			Mróz	Śnieg	Deszcz	Wiatr	Upał
1.	Uwarunkowania funkcjonalno-użytkowe i lokalizacja obiektu budowlanego	P	+	+	+	+	+
		R					
		W					
		U			+		
2.	Posadowienie i fundamentowanie	P	+		+		
		R	+	+	+	+	+
		W					
		U			+		
3.	Konstrukcja nośna	P	+	+		+	+
		R	+	+	+	+	+
		W	+				
		U					
4.	Obudowa zewnętrzna	P	+		+		+
		R	+	+	+	+	+
		W	+		+		+
		U		+	+		
5.	Instalacje wewnętrzne	P	+		+	+	
		R	+				
		W	+			+	
		U					
6.	Sieci kanalizacyjne	P	+	+	+		
		R	+		+		
		W	+				
		U	+		+		

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/?p=132>

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość sektora budownictwa na prognozowane zmiany warunków klimatycznych. W wyniku analizy w projekcie KLIMADA wskazano, że istnieje konieczność uwzględnienia zmian klimatu w załącznikach krajowych do eurokodów (Norm Europejskich określających zasady projektowania i wykonywania konstrukcji budowlanych oraz sposoby weryfikacji cech wyrobów budowlanych o znaczeniu konstrukcyjnym) w zakresie oddziaływania, przede wszystkim opadów oraz wiatru.

Tab. 6. Negatywne oddziaływanie prognozowanych zmian klimatu na sektor budownictwa

Lp.	UKK	Etap			
		Projekt	Roboty	Wyrób	Utrzymanie
1.	Mróz	0	0	0	0
2.	Śnieg	0	0	0	0
3.	Deszcz	3	3	1	3
4.	Wiatr	3	3	1	3
5.	Upał	2	2	2	2
6.	Mgła	0	0	0	0

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/?p=132>

Zmiana oddziaływania elementów klimatycznych powinna znaleźć swoje odbicie w zakresie projektowania zarówno posadowienia, jak i konstrukcji nośnej budowli. Krytycznym elementem wymagającym zmian w całym procesie budowy są sieci kanalizacyjne, które muszą być przygotowane na odbiór większej ilości wód opadowych. Oddziaływanie opadów ulewnych musi być uwzględnione w odniesieniu do sprawności sieci kanalizacyjnych, lokowania budowli na terenach zalewowych oraz występowania osuwisk skarp i rozmywania podpór mostowych. Gwałtowne wzrosty temperatury w okresach zalegania pokrywy śnieżnej mogą być także przyczyną powstawania znacznych odpływów wód roztopowych, które mogą powodować przeciążenia sieci deszczowych.

Działania adaptacyjne mające na celu ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania zmian klimatu na sektor budownictwa powinny dotyczyć w szczególności:

- dostosowania do zmian klimatu norm stosowanych do projektowania obiektów budowlanych,
- monitorowania kosztów prewencji i likwidacji szkód oddziaływania czynników klimatycznych,
- monitorowania rzeczywistych zmian klimatu.

9. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu oceny aktualności planu ogólnego i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego. W związku z tym Wójt powinien dokonać takiej oceny i analizy przynajmniej raz w czasie kadencji Rady. Rada podejmuje uchwałę w sprawie aktualności dokumentu, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podejmuje działania przewidziane w ww. ustawie.

Ocenie skutków realizacji postanowień projektu dokumentu służyć może również system pomiarów i ocen stanu środowiska objęty państwowym monitoringiem środowiska, którego podstawowym zadaniem jest dostarczanie informacji o aktualnym stanie środowiska i stopniu zanieczyszczenia jego poszczególnych elementów.

10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

10.1. Informacje o prognozie oddziaływania na środowisko oraz projektowanym dokumencie

Niniejsze opracowanie – prognoza oddziaływania na środowisko – jest dokumentem sporządzonym w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2” w Pysznicy. Wykorzystano oraz przeanalizowano dane uzyskane z Urzędu Gminy, tj. w szczególności: obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pysznica, projekt Planu oraz opracowanie ekofizjograficzne do projektu Planu. Wykorzystano również m.in. publikacje naukowe, akty prawne, materiały kartograficzne, źródła internetowe.

Podczas opracowania dokumentu nie pojawiły się trudności, które wynikałyby z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Niniejsze opracowanie sporządzone zostało dla 4 obszarów o łącznej powierzchni ok. 48 ha, położonych w północnej części miejscowości Pysznica. Obszar opracowania zajmują głównie tereny leśne oraz nielicznie występują nieużytki, zadrzewienia śródpolne i zakrzaczenia.

Projekt Planu dotyczy wskazania terenów m.in. pod zabudowę mieszkaniową.

Najważniejszymi dokumentami nakreślającymi kierunki polityki przestrzennej, w tym w sferze ekologicznej, i wpływającymi pośrednio lub bezpośrednio na przedmiot projektowanego dokumentu są:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (2018),
- obowiązujące Studium.

Projektowany dokument wpisuje się w cele i priorytety wymienionych dokumentów, określających kierunki działań w ramach polityki przestrzennej, a dotyczących ochrony zasobów przyrodniczych i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

W projekcie Planu nie zawarto rozwiązań alternatywnych z uwagi na cel i zakres terytorialny projektowanego dokumentu.

Projektowany dokument uwzględnienia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, a także zasadę zrównoważonego rozwoju.

10.2. Charakterystyka i stan elementów środowiska przyrodniczego

Gmina Pysznica położona jest w obrębie zapadliska przedkarpackiego, w jego północnej części. Na obszarze objętym opracowaniem nie występują tereny górnicze, obszary górnicze oraz udokumentowane złoża kopalin. Według regionalizacji fizycznogeograficznej (Richling A. i in., 2021) obszar objęty projektowanym dokumentem znajduje się w obrębie mezoregionu Dolina Dolnego Sanu (512.46). Teren objęty opracowaniem jest równinny, nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami mas ziemnych. Na części przedmiotowego obszaru występują tereny chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Pysznica znajduje się w obrębie tzw. Podkarpackiego Regionu Klimatycznego i Krainy Sandomierskiej. Jest to region o dość wyraźnych cechach klimatu kontynentalnego, charakteryzujących się większymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza, wydłużonymi okresami upalnego lata oraz dość długimi zimami.

Teren znajduje się w granicach Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) RW200010229329 o nazwie „Pyszenka”, (obszar nr I i niewielki fragment obszaru nr III), Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) RW200011229499 o nazwie „Bukowa od Rakowej do ujścia” (obszar nr II, III i IV), w zasięgu JCWPd nr 119 (europejski kod – PLGW2000119), w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 425 – Dębica–Stalowa Wola–Rzeszów. Obszar nie należy do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Obszar nie jest narażony na występowanie podtopień. W gminie Pysznica istnieje ujęcie wody pitnej w miejscowości

Pysznica-Podborek (na zachód od obszaru). Studnie ujęcia oraz ich strefy ochrony znajdują się poza analizowanym obszarem.

Analizowany obszar to natomiast głównie tereny leśne, fragmenty gruntów ornych i użytków zielonych (głównie uprawy traw, których charakterystyka florystyczna jest zmienna w zależności od sposobu użytkowania). W sąsiedztwie znajdują się głównie obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny leśne (miejscami są to drzewostany z dominacją sosny, a miejscami brzozy), oraz użytki rolne (oraz towarzyszące im płaty nieużytków i miedze), zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne. Na nieużytkowanych rolniczo powierzchniach, szczególnie w sąsiedztwie terenów zabudowanych, rozwinęły się ubogie florystycznie siedliska stale poddawane antropopresji. Zauważyć można początkowe stadia sukcesji wtórnej, prowadzącej do wykształcenia półnaturalnych siedlisk leśnych.

Uwzględniając charakter użytkowania obszaru objętego opracowaniem (a także terenów sąsiadujących) oraz brak szczegółowych danych o faunie tego obszaru można przyjąć, że fauna występująca na tym terenie jest częściowo typowa dla krajobrazu leśnego, a w związku z istniejącą zabudową należy spodziewać się również występowania gatunków zwierząt przystosowanych do życia w tego typu środowisku.

Analizowane obszary są płaskie, w większości zalesione, a przez to nie posiadają wyróżniających walorów krajobrazowych i nie wyróżniają się spośród innych obszarów o takim użytkowaniu. Nie stanowią one przedpola ekspozycji. Obszar objęty opracowaniem nie jest objęty żadną formą ochrony, której przedmiotem ochrony jest krajobraz, natomiast znajduje się w granicach otuliny PK Lasy Janowskie. W sąsiedztwie znajdują się obszary zabudowane, miejscami charakteryzujące się zwartą zabudową, podobne tereny leśne i nieliczne użytki rolne, których użytkowanie coraz częściej zostaje zaniechane. Z uwagi na obecne użytkowanie terenu oraz zagospodarowanie terenów otaczających, charakteryzuje się on niskimi walorami przyrodniczymi. Typ użytkowania sprawia, że teren nie posiada istotnych walorów krajobrazowych i nie wyróżnia się spośród innych obszarów o takim użytkowaniu. W otoczeniu znajdują się jednak obszary o wyższych walorach krajobrazowych.

Na analizowanym terenie nie występują obszary chronione wymienione w art. 6 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Jest on natomiast położony w otulinie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. Ponadto, na części obszaru objętego projektowanym dokumentem, występują tereny chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (użytki Ls oznaczone na załączniku graficznym). Zgodnie z Mapą korytarzy ekologicznych w Polsce część obszaru opracowania (obszar IV) jest częścią korytarza Lasy Janowskie (GKPdC-1B).

Zanieczyszczenie gleb na analizowanym terenie wynika głównie ze stosowania nawozów sztucznych w rolnictwie, emisji gazów i pyłów związanych głównie z ruchem drogowym. Jednymi z głównych źródeł zanieczyszczeń wód na tym terenie są nawozy sztuczne stosowane w rolnictwie. Pysznica podłączona jest do sieci kanalizacyjnej, w związku z czym ścieki bytowe nie mają tak znaczącego wpływu na stan wód. Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w odniesieniu do jednolitej części wód powierzchniowych; wyniki badań wskazują na zły stan wód. Wody I poziomu wodonośnego (podziemne) nie posiadają ciągłej warstwy izolacyjnej, co stanowi zagrożenie związane z przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni i skażenia wód. Jak wynika z analizy presji na wody podziemne i przeprowadzonego monitoringu zasoby wód podziemnych w JCWPd nr 119 nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych i charakteryzują się dobrym stanem.

Na terenie gminy Pysznica nie jest prowadzony stały monitoring powietrza. W związku z przewagą wiatrów zachodnich zanieczyszczenia powietrza mogą być transportowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie Stalowej Woli. Źródłami największej emisji zanieczyszczeń na terenie gminy Pysznica są piece w budynkach jednorodzinnych, emisja ze spalania paliw w silnikach samochodowych. Na terenie Gminy Pysznica nie były prowadzone pomiary poziomu hałasu. Klimat akustyczny obszaru opracowania zależy głównie od natężenia ruchu drogowego na drogach powiatowych, zwłaszcza na drodze Stalowa Wola-Pysznica. Na terenie gminy Pysznica znajdują się źródła promieniowania elektromagnetycznego w postaci stacji telefonii komórkowej oraz stacji i linii elektroenergetycznych.

Rezygnacja z realizacji postanowień projektowanego dokumentu w bezpośredni sposób nie wpłynie na środowisko przyrodnicze opisywanego obszaru. Teren będzie mógł być nadal użytkowany w dotychczasowy sposób.

10.3. Przewidywane oddziaływania na środowisko

Proponowane zmiany wprowadzane przez projektowany dokument wiążą się głównie z przekształceniem powierzchni terenów, zmianami użytkowania gruntów, wykopami o niewielkiej głębokości związanymi z posadowieniem budynków oraz wprowadzeniem infrastruktury technicznej. W wyniku realizacji zamierzeń planistycznych nastąpi trwałe zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku budowy nowych obiektów, ograniczone jednak do terenów przeznaczonych pod zabudowę i bezpośrednio w jej otoczeniu.

Na fragmentach terenu znajdują się grunty rolne i leśne chronione na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (użytki leśne). W przypadku przeznaczenia na cele inwestycyjne tereny te będą wymagać uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne. W dłuższej perspektywie nieunikniona wydaje się samoistna degradacja zasobów z uwagi na postępujący rozwój zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie. Zasoby te już w chwili obecnej istotnie tracą na znaczeniu w związku ze zmianą użytkowania lub jego brakiem, zwiększającą się antropopresją, wynikającą z istnienia w sąsiedztwie zwartej zabudowy.

W związku z realizacją postanowień projektowanego dokumentu wystąpi zwiększone zapotrzebowanie na wodę. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania wynikającego ze zwiększonej produkcji ścieków. Nie przewiduje się wpływu na cele środowiskowe JCWP i JCWPd.

Zmiany w użytkowaniu opisywanego terenu będą wpływać na zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w wyniku tzw. niskiej emisji oraz emisji spalin z pojazdów. Z uwagi na zapisy projektowanego dokumentu oraz dostępność niskoemisyjnych paliw negatywne oddziaływania nie będą w znaczącym stopniu wpływać na jakość powietrza otaczających terenów.

Źródłem hałasu na terenie objętym projektem Planu będzie ruch samochodów (związany z nowymi terenami mieszkaniowymi). Obszar objęty projektowanym dokumentem nie należy do terenów chronionych akustycznie. Planowane zagospodarowanie obszaru objętego projektowanym dokumentem w zakresie zabudowy mieszkaniowej nie wpłynie na dotrzymanie norm akustycznych w granicach terenu objętego projektem Planu, jak i na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej na obszarach sąsiadujących.

Realizacja zamierzeń projektowanego dokumentu będzie wiązała się z usunięciem roślinności na niektórych fragmentach terenu, jednak z uwagi na jej niską wartość nie będzie to oddziaływanie znaczące. Przekształcenie części siedlisk lęgowych ptaków nie będzie miało negatywnego wpływu na ich lokalne populacje, ponieważ podobne siedliska występują w otoczeniu przedmiotowych działek. Ustalenia projektowanego dokumentu nie spowodują oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo, korytarze ekologiczne oraz cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000.

Realizacja zamierzeń planistycznych spowoduje zmianę charakteru krajobrazu, jednak nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania z tym związanego. Realizacja projektowanego dokumentu nie będzie wiązać się z zagrożeniami dla dóbr materialnych. Nie przewiduje się bezpośrednich ani pośrednich oddziaływań na charakter i strukturę zabytków położonych poza analizowanym obszarem.

Nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Biorąc pod uwagę charakter oddziaływań, które potencjalnie może powodować planowane zagospodarowanie, a także zapisy projektowanego dokumentu, nie zidentyfikowano istotnych problemów ochrony środowiska.

10.4. Działania ograniczające potencjalne negatywne oddziaływanie, działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu oraz propozycje metod analiz skutków realizacji postanowień dokumentu

W projekcie Planu zawarte są rozwiązania, które mają na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko, jak np. zasady zagospodarowania terenu oraz cechy zabudowy, wymóg uwzględnienia położenia w granicach GZWP i otuliny Parku Krajobrazowego. W celu zminimalizowania i ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko w projektowanym dokumencie ustalono udział

powierzchni biologicznie czynnej. Realizacja projektowanego dokumentu nie spowoduje szkód w środowisku rozumianych zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, dlatego nie będzie potrzeby podejmowania działań kompensacyjnych.

Zmiany klimatu mają duży bezpośredni i pośredni wpływ na wiele sektorów gospodarki i społeczeństwo poprzez oddziaływanie na fizyczne i biologiczne składniki ekosystemów. Zdecydowanie negatywny wpływ wywierają m.in. powodzie, ulewy, huragany, długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne mające na celu ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania zmian klimatu na sektor budownictwa powinny dotyczyć w szczególności: dostosowania do zmian klimatu norm stosowanych do projektowania obiektów budowlanych, monitorowania kosztów prewencji i likwidacji szkód oddziaływania czynników klimatycznych, monitorowania rzeczywistych zmian klimatu.

Wójt Gminy przynajmniej raz w czasie kadencji Rady powinien dokonać oceny aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podjąć działania przewidziane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ocenie skutków realizacji postanowień projektu dokumentu służyć może również system pomiarów i ocen stanu środowiska objęty państwowym monitoringiem środowiska,

11. Literatura

Akty prawne

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. 2003 nr 164, poz. 1587)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz. 112 j.t.).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021 poz. 1845 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016 poz. 138)
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2024, poz. 82 tj.)
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2020 poz. 2187 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1292 t.j.)
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 poz. 1130 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 poz. 647 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1712)

Publikacje naukowe i materiały kartograficzne

- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011
- Mapa geologiczna Polski 1: 1 000 000 bez utworów kenozoiku, PIG
- Mapa hydrogeologiczna Polski 1: 50 000, PIG
- Mapa litogenetyczna Polski 1:50 000, PIG
- Mapa Pierwszy Poziom Wodonośny. Występowanie i hydrodynamika, 1: 50 000, PIG
- Matuszkiewicz J., 2008, Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa
- Niedźwiedź T. (red.), 2003, Słownik meteorologiczny, IMGW, Warszawa
- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000, PIG

Inne materiały

- Karta informacyjna jcwpd-nr-119
- Karta informacyjna złoża kopaliny stałej, 2023, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Mikołajków J., Sadurski A., 2017, Informator PSH Główny Zbiorniki Wód Podziemnych, PIG-PIB Warszawa
- Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2020-2022, IUNG w Puławach
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (2018)
- Projekt KLIMADA – Opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu, Ministerstwo Środowiska, 2013 (klimada.mos.gov.pl)

Program ochrony środowiska dla gminy Pysznica na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028, 2021, Pysznica
Raport oceny stanu klimatu akustycznego województwa podkarpackiego w latach 2012-2016, 2017, WIOŚ Rzeszów
Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2023, Rzeszów, GIOŚ
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pysznica (Uchwała Nr XXXI/275/02 Rady Gminy Pysznica z dnia 29 sierpnia 2002 r. z późn. zm.)
Uchwały VIII/49/2024 Rady Gminy Pysznica z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2” w Pysznicy
Uchwała Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa podkarpackiego

Źródła internetowe

baza.pgi.gov.pl
geoserwis.gdos.gov.pl
http://beta.btsearch.pl
http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf
http://epsh.pgi.gov.pl/epsh - Państwowa Służba Hydrogeologiczna
http://geoportal.kzgw.gov.pl
http://karty.apgw.gov.pl:4200/mapa
http://mapa.korytarze.pl/
http://mapa.osuwiska.pgi.gov.pl
http://mapy.isok.gov.pl/imap/
http://mjwp.gios.gov.pl – Monitoring Jakości Wód Podziemnych
http://natura2000.gdos.gov.pl/
https://geolog.pgi.gov.pl/#/main
System Midas, geoportal.pgi.gov.pl/midas-web
www.pgi.gov.pl
https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych
www.stat.gov.pl
https://pysznica.e-mapa.net/

12. Spis tabel, rycin i fotografii

Ryc. 1. Położenie obszaru opracowania na tle województwa podkarpackiego.....	7
Ryc. 2. Położenie obszaru opracowania na tle mapy topograficznej.....	8
Ryc. 3. Położenie obszaru nr I na tle ortofotomapy.....	8
Ryc. 4. Położenie obszaru nr II i III na tle ortofotomapy.....	9
Ryc. 5. Położenie obszaru nr IV na tle ortofotomapy.....	9
Ryc. 6. Złoża w sąsiedztwie obszaru opracowania na tle mapy topograficznej.....	16
Ryc. 7. Obszar opracowania na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski.....	17
Tab. 1. Zestawienie JCWP na analizowanym obszarze.....	19
Ryc. 8. Granice JCWP na tle mapy topograficznej.....	21
Tab. 2. Zestawienie celów środowiskowych na lata 2022-2027 dla JCWP na obszarze opracowania.....	22
Ryc. 9. Położenie obszaru opracowania względem JCWPd i GZWP	24
Ryc. 10. Eksploatowane studnie ujęcia wody w Pysznicy.	25
Ryc. 11. Obszary chronione w promieniu 5 km od obszaru opracowania.	29
Ryc. 12. Granica obszaru opracowania na tle głównych korytarzy ekologicznych.....	30
Tab. 3. Wyniki monitoringu chemizmu gleb ornych w punkcie 385 w 2020 r.	32
Ryc. 13. Udział powierzchni zagrożonej suszą (%) w gminie Pysznica w 2024 r.	32
Tab. 4. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi	35
Tab. 5. Oddziaływanie Umownych Kategorii Klimatu na sektor budownictwa	45
Tab. 6. Negatywne oddziaływanie prognozowanych zmian klimatu na sektor budownictwa	45

13. Spis załączników

1. Mapa – Prognoza oddziaływania na środowisko. Miejsowy plan zagospodarowania przestrzennego „Jasna Polana 2”
2. Oświadczenie kierownika zespołu autorów